

دوره پنجم صافی

برنجی سنه

دار الفنون

الهیافا کتب و نشر محمد علی

تاریخی، اجتماعی، دینی، فلسفی

تشریح نانی - ۱۹۲۶

شهرزاده باشی — اوقاف مطبعه سی

۱۹۲۶

قبل الاسلام عربلرده اجتماعى عائله

عربلرك جاهليه دورينه عائد اجتماعى تشكالاتك تدقيقى دين اسلام تاريخى نقطه نظرندن حائر اهميتدر . اسلامك ياپيدى بويوك واساسلى انقلابى اطرافليجه قاورايه بيلمك ايچون اجتماعى حيات وتشكالاتك ماضيده كي حالى بيلمكه قطعى براحتياج وارددر . بوتدقيقه اجتماعى حياتك نوهسنى تحليل ايدن عائلهدن باستلامق ضروريذر :

عائله ، انسانلرك دينى ، حقوقى واقتصادى تلقيلريه مناسبتدار برؤسسهدر . بوماهبتده برؤسسهنك دينى ، حقوقى واقتصادى تلقيلرك تحولاتنه كوره ده كيشمهسى بك طبيعيدر . ناصيل كه اجتماعى تدقيقاتده بزه عائلهلرك جمعيتلره برابر تكامل ايتمش اولديغنى كوسترمكدهدر . هر جمعيت ايچون طبيعى اولان بوحالى عربلردهده كورسيوروز :

عربلرك اسلامدن اولكي دينلرندن بحث ايدركن ، بونلرك بك اسكى زمانلرده توتهمى برحيات كچيرمش اولدقلىرىنى تايبيد ايدن قرآن بولونديغنى سويله مش ، متعاقب دورلرده كي تكامل صفحهلرينه اشارت ايتمشك [۱] . حيات دينى ايله حيات اجتماعينك متداخل اولدقلىرى بو دورلرده عائلهده طبيعى عيىنى طريق تكاملى تعقيب ايتلشدر . عربلر توتهمى برحيات ياشازن عائله سميهدن يعنى (قلان) دن عبارتدى .

جاهليه سميهسى ، برنوع مشترك ملكيته مالك بر زمرة حالنده ايدى . برابر قونوب كوچن بوزمريه (حى) دينيليردى . (حى) ك داخلنده (آل) ناميله ، (آل) ك ايچندهده (عيال) ناميله كوچوك عائلهلر واردى . فقط بو كوچوك عائلهلردى ، حقوقى برؤيده يى يعنى اجتماعى برماهيق حائر دكلدى . آنجق فعلاً موجود هيئلردن عبارتدى .

(حى) مرعاسى ، صومبى ، معبودى مشترك برغروبدى . هر (حى) ، (نخى فلان) ديه آنييليردى . (آل) ، عيىنى اووياچايديره ساكن اولان دوده ، اوغوللر ، طورونلر وبونلرك چوچوقلرندن مركبى . (آل سفيان) ، (آل ابى طالب) ... كى . (آل) ك جاديرلىرى سورولرى مشتركدى .

(عيال) ه كلنجه بوده زوج ، زوجه وچوچوقلرندن مركب اولان ازدواج هيئلرى

[۱] قبل الاسلام عربلرك دينى : السهيات فاكولتهسى مجموعيسى اوچونچى صايى :

ایدی . جاهلیده (آل) و (عیال) هنوز اجتماعی برعائله ماهیتی آلهامشدی . جاهلیه نکلحارنده دینی بر رنگ کوروله مسمی بونی تأیید ایتمکده در .

دیمک که جاهلیت دورنده عرب عائله سی ، بری اجتماعی عائله ، دیکری طیبی عائله دیبه آیره بیله جگمز ایکی شکل عرض ایدیوردی . دینی و حقوقی برماهیتی حائر اولان (سمیه) ، اجتماعی عائله ایدی . عربلر بو عائله لری (بنی فلان) ، (بنی فلان) دیبه آیریوردی . دینی و حقوقی برماهیتی حائر اولیمان (آل) و (عیال) ده طیبی عائله ایدی . هر (آل) متعدد عیاللردن ، هر سمیه ایسه متعدد آللردن مرکبیدی . جاهلیته (آل) و (عیال) ک اجتماعی برماهیتی یوقدی .

جاهلیه ازدواجلرنده قادیله ارککی بری برینه ربط ایدن نکاح دینی برماهیتی حائر اولدیغندن قادین آنجق چوجوق دوغوردقندن سوکرا (عیال) . داخل اوله بیلیردی . بونک ایچوندرکه قادین چوجوق دوغورمه دن اول وفات ایدرسه زوجی تعزیه ایدیلیردی . چوجوقسز قادین دیت ویرمکه محکوم اولورسه بودیتی قوجه سی دکل ، قادینک منسوب اولدیغی سمیه اودردی . عربلر یالکیز سمیه قرابتنه قیمت ویردکلرندن نظرلرنده صهری قرابتک بر موقعی یوقدی . حتی آرهلرنده حرمت مصاهرده موجود دکلدی . بنساء علیه بر بابا نولتجه اوغلی اوکی آنالرینی آله بیلیردی .

آ کلاشیلدیغنه کوره پک اسکی دورلرده (سمیه) یالکیز (ذوی الارحام) دن عبارتدی . بو بزه ، او دورلرده کی سمیه لریک مادری بر ماهیته اولدیغنی کوسترمکده در [۱] . فقط اسکی سمیه لر مادریک ماهیتلرینی غائب ایتدکن وسمیه لر آره سننده قان دعوالری باش کوستردکن سوکره ذوی الارحامی تشکیل ایدن اقریادن (عاقله) قسمی (عصبه) اسمنی آلمش و بوضورتله سمیه لر ذوی الارحام و عصبه ناملریله ایکی قسم اولمشدر . شویله که : سمیه - عائله پدری ماهیت آلدقندن سوکره سمیه لر آره سننده باشلایان قان دعوالری ، مدهش مجادلهری انتاج ایتدیکندن بالضروره (دیت) یولی آچیلمش و (عاقله) مؤسسسه سی تشکیل ایلشدر [۲] . چونکه سمیه لرده ولایت عامه بولونمادیغندن فردلرک حقوقنی آنجق

[۱] ذی رحم ، اقربا معناسنه در . رحم ، آنانک عضو مخصوصی اولدیغنه کوره عربلرک او دورلرده قرابتی رحمده اشتراک طرزنده تاقی ایلدکلری تظاها ایتمکده در .

[۲] عاقله ، دیت باغلامی معناسنه اولان (عقل) دن مشتق و (دیت باغلا بیچی جماعت) معناسنه دره بو معناسنه کوره عاقله فردلری آره سننده قان دعواسی تساندی بولونان جماعت دیمکدر . عربلرجه برعاقله به ، تسوب فردک ایشلدیکی جرمندن عاقله تک بوتون افرادی مسئول اولدیغی کی برفرده وقوع بولان

قان دعواسی قاعده سی تأمین ایدیوردی . قان دعواسی اصولنه کوره ، برفردک یابدینی بر جرمندن بوتون سمیه سی مسئولدی . تجاوزه اوغرایان برفردک انتقامی ده یالکز قانداشلیری دکل، سمیه نك بوتون فردلری آملقه مکلفدی . ایشته بوفان دعواسی مسئله سندن طوغان عاقله نی تشکیل ایدن اقربا ، اولجه بوتون اقریابی جامع اولان (ذوی الارحام) آرسندن آریله رق (عصبه) نامنی آلمش [۱] ، ذوی الارحام ده عصبه خارچنده قالان اقریابه انحصار ایلشدر . عصبه ایسه بالعکس کنیشه مش ، نسبی عصبه بده سببی عصبه انضمام ایدم رک سمیه یه خصوصی برماهیت ویرمشدر . سببی عصبه ، قانداش اولیان صنعی اقربالری محتوبدر . فی الحقیقه جاهلیت عربلرنده درجه درجه اوزاقلاشمق اوزره مشترک جد دلرک ارکک طرفندن اولان ذریتلرندن تشکیل ایدن عائله کومه لرنده استحقاق ، مواخت و حلم طریقاریله کیرن یابانجیلرده بولونیوردی . چونکه عربلرده برآدم ایستدیکی بر یابانجی بی کندی نسبتنه الحاق و کندی عائله سی افرادندن عدایده بیلردی . بوکا (استحاق) دینی لردی . الحاق اولونان آدم حر ایسه (دعی) نامی ویریلیر [۲] ، کوله ویا اسیر ایسه الحاق ایدن آدمک (مولی) سی اولوردی . عربلر دعی بی کندی عائله لرینک اوز اولادی کبی تلقی و میرانده حصه دار ایدر ، وفاتنده اوکا وارث اولورلردی [۳] . دوراسلامی ده ده استحاق

تعرضک انتقامی آملقه ده بوتون عاقله داشلری مکلفدی . دیمک که تعرضه اوغرایان فردک انتقامی آلتی اونک یالکز آل و عیالنه دکل بوتون عاقله یه توجه ایدیوردی . بو انتقام مطلقا تعرض اولان فرددن دکل اونک هرهانکی عاقله داشندن آینیوردی . انتقامک (دیت) له تلافیسی تقرر ایدنجه دیتی ویرمک وظیفه سی کی دیتی آلتی حقیقه بوتون عاقله یه تاند اولیوردی .

[۱] نسبی عصبه ، قانداش اولان اقریابی محتوی اولوب اوج نوعه آریلیر : عصبه بنفسه ، عصبه بغیره ، عصبه مع غیره . عصبه بنفسه برآدمک اوغوللرندن ، طورونلرندن ، باباسندن و باباجیتندن اولان ده دهلرندن ، قارداشلرندن قارداشلرینک اوغوللریله طورونلرندن ، عمجه لرندن و عمجه لرینک اوغوللریله طورونلرندن عبارتدر ، یعنی یالکز ارککاری محتوبدر . عصبه بغیره ، ارکک قارداشلریله برلکده بولونمق اعتباریله عصبه اولان قادینلردر . عصبه مع غیره ایسه برقادیندرکه دیگر برقادینله عصبه اولشدر .

[۲] دعی ، غنی و زینده اولادلق مناسنه در . [بقال هو دعی لک اذا کنت قد تبیته وبقال هو دعی ای معهم فی نسبه] .

[۳] جاهلیه دورنده وقوعه اولان استلحاقلردن بی امیه نك جدی اولان (امیه) نك (ذکوان) اسمنده کی کوله سنی کندی عائله سنه الحاق ایتسی کبی بعضیلری تاریخه چکمشدر . امیه بوکوله بی کندی نسبتنه الحاق ایدم رک اوکا (ابو عمرو) کینه سی ویرمش ، (ذکوان) اوندن صرکره (ابو عمرو بن امیه) دیه آیلشدر . حضرت عثمانک والده جهتندن قارداشی اولان (ولید بن عقبه) ذکوانک ذریتلرندن ایدی .

عنعنسك بر مدت یاشامش اولدیغی قناعتی ویرن تاریخی بر حادثه واردر . فی الحقیقه امویلرک برنجی خلیفه سی (معاویه) نك (زیاد بن ابیه) ی پدری (ابوسفیان) ك نسبه الحاقی ، جاهلیه نك استلحاقی آ کدیران بر و افه در [۱] .

حالف طریقله استلحاق بعضی اسباب داخلنده اولوردی . اسیر اولوب فدیة نجات ویرده مک بو اسباندن بری ایدی . بوکبی اسیرلر کندیسنی اسیریدن آدمک منسوب اولدیغی بطنک تمغاسیله تمغالانیر و بوندن سوکره او بطن افرادندن عد اولونوردی . بوکبی اسیرلر (حلیف) دینلیردی [۲] .

[۱] بعضی مورخلر (زیاد) ك ابوسفیانك حقیق فقط غیر مشروع اوغلی اولدیغی ادعا و کیفیت شوصورتله تقریر ایتشلردر : « معاویه موقع اقتداری ائمه ایتمک ایچون دهات غربی کندیسنه طرفدار ایتدک چالیشیرکن (زیاد) ی دهه اولامغه اهمیت ویردی . طائف اهاالیسنندن (ابو مریم سلولی) اسمنده بر میخانه جی نك شهادتیه اونی پدری ابو سفیانك نسبه الحاق ایلدی . یعنی جلب ایدیلان (ابو مریم سلولی) و قتله ابوسفیانك کندیسنه مراجعتله بر قوقوت ایستدیکنندن زیادك والدهسی (سمیه بی) کورتورمش اولدیغنه بو مقارنتدن سمیه نك حامل قاهره زیاددی و غوردیغنه شهادت ایلدی . بو شهادت او زربنه معاویه ده (زیاد) ك کندی قارداشی اولدیغی اعلان ایلدی . فقط بو روایت قارشی (زیاد) ك حقیق نسبی کوسترن باشقه بر ادعا ده سرد ایدیلکده در : دینلیورکه دهات عربدن (زیاد) ك والدهسی (سمیه) اسمنده بر چاره ایدی . سمیه زیاددی (بنی ثقیف) موالیسنندن (عبید) اسمنده بر کوله دن دوغورمشدی . فقط بو کوله مجهول بر فرد اولدیغندن ، عربلر ده چو حوقلفنده ذکا و درایتله نظر دقتی جلب ایدن (زیاد) ی کندی بااسنك اوغلی معناسنه اوله رق (زیاد بن ابیه) دیه یاد ایتشلردی . بو ایکنجی ادعایه کوره ابوسفیان ایله سمیه آره سننده بر مقارنت وقوعی غیر وارد اولدیغندن (زیاد) ك معاویه نك پدری ابوسفیانك نسبه الحاقی کیفیتنه جاهله نك استلحاق عنعنسندن ملهم بر حادثه نظرله باقیله بیلیر . عباسی خلیفه لرندن (مهدی) نك هجری (۱۶۰) تاریخنده (زیاد) ك ذریتك نسبی تکرار (عبید) نسبه ارجاع ایتش اولسی معاویه دورنده بایلان معامله نك بر نوع ضرورک اولدیغی کوسترمکده در .

[۲] حلیف ، دعی دن آز چوق فرقلی ایدی . دعی ، عائله نك اوز اولادی کبی نلق ایدیلدی حالده حلیف حقتده کی ناتیق بویله دکادی . کرچه حلیف ده ادخال ایدیلدیکی فصیله افرادی کبی میرانه داخل اوله رق اونلر قدر حصه آلیردی . فقط حلیف قتل ایدیلیرسه دتی بطنک اصیل افرادی کبی اولزودی . حلیفک دتی اصیلک دیتنک نصی اولتی مقتضای تماملدی . برده حلیف و مخالفه یا لکنر افراد آره سننده ذکل ، فصیله لر ، فخذلر و بطنلر آره سننده اولوردی . مخالفه نك بو صوک شکلی یکدیگره نصرت و مظاهرت ایچون متقابلاً عهد و پیمان ایتک صورتیه اولوردی . جاهلیه دورنده (بنی عبد مناف) ایله (بنی عبدالدار) آره سننده وظائف کعبیه اهلیت اداسنندن چقان اختلاف و منازعه او زربنه قریش بطنلری آره سننده (حلف المطیون) و (حلف الاحلاف) نامرلیله بوماهیتمده ایکی مخالفه عقد ایدیلش اولدیغی سویله مشدک . یه جاهلیه دورنده قریش بطنلرندن بعضیلرینک مکده یرلی

مواخاتده حلقه مشابه اسباب عصبتدن ایدی . برعرب یابانچی بریله قارداشلاشیرسه اوکا حقیقی برادری نظریله باقار ومتقابلاً نائل میراث اولورلردی . مدینه یه هجرت نبویه بی متعاقب مکملی مهاجرین ایله یثربی انصار آره سنده ده بر مواخات عقد ایدیلدیکی تاریخاً مضبوطدر .

کورولورورکه جاهلیله دورنده حائله حقنده کی تلقی بزم بو کونکی تلقیمز کی دکادی . اونلرده کنیشجه برعائله اولان بطنلر تحویل ایتمش برر سمیه دن باشقه بر شی دکلردی . یالکز بونلرده اسکی توتهم جد ، انسان و حقیقی جدا اولمشدی . فقط بطنلر ؛ اعضاسنک ارباطلری مشترک بر جدک وجودینه اولان اعتمادلری ، بطنه مخصوص صمنه قارشی یاییلان دینی اینلره اشتراکری اعتباریله ، سمیه لیکرینی محافظه ایتمشلردی . قانداشلق اولقسزین استلحاق ، حلف و مواخات طریقلریله فصیله وبطنه آلتان فردلرک حقیقی عضولر کی طائمه لرنده سمیه لک تجلی ایتکده در .

عربلرده کی بطن ، اسکی یهودیلرک (سبط) ی ، قدیم رومالیرک (ژنس Gens) ی ماهیتنده ایدی . سبط و ژنسنده اولدینی کی بطن اعضاسی آره سنده اقربالنگ یکانه نشانه سی اسمک مشترک اولسنندن عبارتدی . بو اشتراک اقربالنگ ضروری اولان بوتون مکفیتلرینی مستلزمی : حق وراثت ، متقابل تعاون و اخذنار مجبورینی کی قانداشلق ضروری اولاق مکفیتلری استلحاق طریقله کیرن افرادده شاملدی . استلحاقله بریطنه کیرن (دعی) ، روماده (تبنی Adoption) صورتیله (ژنسنده) داخل اولان (قلیه نت Client) دن فرقلی دکلدی .

عصبه ، قان دعواسندن دوغمش برعائله ماهیتنده اوله رق ذوی الارحامدن آریلشدی . ذوی الارحام یالکز قانداشلری محتوی ایکن عصبه ده استلحاق ، حلف ، مواخات ، ولاء دنیلن طریقلرله کیرمش صنی اقربالرده واردی . بونلرک قرایتلی ، منحصرراً ، هر فردک قانی هدر اولماق ایچون قان دعواسی تسانیه مالک بر زمره یه التحاق مجبوریتنده بولوماسندن ایلری ککشدی . جاهلیت سمیه سنده بر عصبیه داخل اولان فردلرک جمله سی بری برینک ولیسی ، بری برینک مولاسی ایدی . قصاص و دیت مسئله لرنده ولی الدم سمیه نک بوتون

ویابانچی هیچ برفردی مظلوم بر اقامق ایچون عقد ایتمش اولدقلری (حلف الفضول) ده بوماهیتده ایدی . قبل الاسلام (یثرب) ده کی (اوس) و (خزرج) قبیله لرله یهودیلردن (بنی نضیر) و (بنی قینقاع) آره سنده بونوع برحالفه عقد ایدیش اولدینی کورولمکده در .

فردلرى ايدى. بناءً عليه ديت ويرمكه محكوم اولان او آدمك ياقين عصبهسى يوقسه اوزاق اولان عصبهسى بودى ويرمكه مكلفدى. بونك كى بر آدمك وارثى اوله جق ياقين بر عصبهسى يوقسه اوزاق اولان عصبهسى اوكا وارث اولوردى. جاهليه سميه سنك علامت يمزهسى اولان فان دعواسى خصوصى بر اخلاق دوغورمشدى. بو اخلاقك اساسى ، يالكز سميه داشلرى مقدس وحقوقه مالك عد ايدرهك سميه نك خارچنده قالانلره قارشى هيچ بر براخلاقى وظيفه طائيمقدى. غزوه لر، قبيله لرك وحشيانه مجادله لرى بوندن دوغمشدى. قرآن ده (حمت جاهليه) تعبيريله تقييح ايديلن شى ، جاهليتك بو اخلاقيدر .

جاهليه عربزنده تشكالات اجتماعيه

عربلر اسلامك، ظهور ايتديكى عصرده شكل تجماع اعتباريله (عشيرى جمعيت tribale Société) حالنده بولونيورلردى. فقط بو عشيرى جمعيتلر شمال وجنوبده عيى شكل عرض ايتيورلردى .

شبه جزيره نك شمال ووسط طرفلرنده كى بطنلر ، توتهملر يى اونوتمله برابرينه بر نوع سميه حالنده بولونيورلردى. اسم اشتراكى اوزرينه مؤسس اولان بوسمىوى كومه لر كيتديكه اوزاقلاشان قرابت درجه لرينه كوره فصيله ، فخذ ، بطن ، عماره و قبيله ناملريله متداخل بر ييغين تشكيل ايديورلردى. فصيله بر بابايله اونك اولادندن متشكل كوچوك نوه ايدى. افخذه فصيله لردن مركب يعنى فصيله نسه تله داها اوزاق قرابتلرى محتوى بويوك ٲائله ، بطن ايسه فخذلردن متشكل داها بويوك بر ٲائله ايدى. عماره بطنلردن ، قبيله ده عماره لردن متشكل ويك اوزاق قرابتلرى جامعدى . مثلا (ابى طالب) ك اولاد وعياندن عبارت اولان (آل ابى طالب) ، بر فصيله ايدى . آل ابى طالب ، آل عباس ، آل ابى لهب كى فصيله لرى جامع اولان (بنى هاشم) ده بر فخذ ايدى. بنى هاشم ، بنى اميه كى فخذلرى جامع اولان بنى عبد مناف ايسه بر بطن ايدى . بنى عبد مناف ، بنى مخزوم . . . كى بطنلردن مركب اولان (قريش) ايسه بر عماره ، بنى قريش ، بنى كنانه كى عماره لرك مجموعى ده (مضر) قبيله سنى تشكيل ايديورلردى .

فصيله ، فخذ ، بطن و عماره لرك طويلانماسندن وجوده كلن قبيله يعنى عشيرتلرده سياسى عضويت دكل بلده كنديلر يى تشكيل ايدن سميه بطنلر كى هر افعوله يه الويريشلى بر اجتماعى عضويت شكلى كوسترييورلردى. تاريخك شمال باديه سيله حجاز ، نجد و تهامه

قبیله لری یعنی عدنانیلری تشکیل ایدن ربیعہ لری ، انمارلر ، ایادلر ، قضاءهلر ومضربلرله یئرلده کی اوسلر ، خزرجلر حقدہ ویردیکی معلومات بونی تأیید ایتمکده در . فی الحقیقه بوقبیله لری تشکیل ایدن فصیلہ ، افخاذ ، بطون و عمائر آره سنده کی رابطہ لری که وشه ک اولدیغی و فردلرک کندیلرخی قبیلهلرندن زیادہ فصیلہ ، افخاذ و بطنلرینه یاقین بیلدکلری ویریلن معلوماتدن مستبان اولمقدہ در . تاریخ بطون و قبائل آره سنده کی نسب عصیتک بونلردن بربرلرینه یاقین اولانلری نسبتاً اوزاق بولونانلر علیهنه برلشدیردیکی ، حتی بر بطندن اولملرینه رغماً برفخذک ایکی فصیله سنک عصیت سائقه سیله دیگر فیخذ علیهنه اتحاد ایتمکلرخی کوسترین بر چوق واقعهلر قید ایتمکده در . بو بزه عرب فردلرینک قبیلهلرندن زیادہ عمارهلرینه ، عمارهلرندن زیادہ بطنلرینه و بطنلرندن زیادہده فخذلرینه مربوط اولدقلرخی انبات ایلمکده در [۱]. دیمک که شمال ووسط عربلری نظرندہ قبیلہ وعشیرت دهاها از حائر شأیتدی . فردلر قبیله نیک نفوذخی آز حس ایدیورلردی . تعبیر دیگرله بونلر سمیه اساسی اوزرینه متشکل و تخلف ایتمه مش ابتدائی جمعیتلر حالنده بولونیورلردی . فقط مکده کی قریشله طائفده کی عربلر بونلره نسبتله سمیه لکدن قورتولمش ، عشیری جمعیت حالنه چیقمشلردی . بونلر آره سنده توتهمی منشألک بقایاسی غائب اولمشدی . قریش ، متعدد بطنلری (سمیه لری) احتوا ایتمکله برابر کندی وارلقنک و وحدتنک شعورینه دهاها فضلہ مالکدی . مکہ ، قریش قبیله سنه ، طائفده بعضی قریشیلرله ثقیف قبیله سنه دواملی برر مرکز اولمشلردی . قریشه مرکز اولان مکہ ، (قصی) دن اعتباراً بربلده ، قریش قبیله سی ده بطنلردن مرکب عشیری بر جمعیت حالی آلمشدی . قریشی اداره ایدن (دارالندوه) شوراسی هر بطنک ایلری کلنلرندن مرکب بر (سناتو) ایدی . (عبدالمطلب) ک حیانتده سناتوی تشکیل ایدنلر (قصی) خاندانک رؤسای ایدی . بونلرک اداره سی بر اولیغارشی ماهیتده ایدی . (عبدالمطلب) ک اواخر حیاتنه دوغرو مکہ سناتوسی اون اصیلزاده دن مرکبدی . بونلردن تشکل ایدن (دارالندوه) یه اونلر مجلس دینیلردی .

اونلر مجلسی ، قصی طرفندن احداث ویا تأیید ایدیلن حجابہ ، سقایہ ، رفاده ، لواء و ندوهدن باشقه دیات ، سفارت ، ازلام کی وظیفه لری ده ایفا ایدردی . دیات ، جزالریک

[۱] قبائل و بطون آره سنده کی منافرت ، عائله نومسی اولان فصیلهدن اوزاقلاشدیجه کسب شدت ایدیوردی . اک چوق منافرت قحطانیلرله عدنانیلر آره سنده ایدی . اسلام تاریخنده بر چوق مظلم نقطهلر ، آنجق عدنانی و قحطانی رقابتی ویا قبائل و بطون منافرتی نظر اعتباره آلتیق شرطیله ایضاح اولونه بیلیر .

تعیین و مجرملرک تجزیعی ، ازلام ده معبود (هبل) ك حكمنی تلقی به واسطه اولان مقدس او قلك محافظه سی وظیفه سی ایدی . بوسنا تویه آنجق قرق یاشنی ا کمال ایدنلر کیره بیلیردی . کورولورکه حجاز ونجد عربلری اسلامیتدن اول اشکال جمعیه نظراً الك ابتدائی بر حالدہ بولونیورلردی . قریش ونبی ثقیف دن ماعدامی سیار بر حالدہ علی الا کثر نجد ، حجاز ، عراق ، تہامہ طرفلرنده دولاشیورلردی . میلادی آلتنجی عصره دوغرو عدنانیلرک تشکیل ایتدکری عشری جمعیتلرک اک مهملری (ایاد) لر ، (ربیعہ) لر ، (قضاعہ) لر و (مضر) لر ایدی . ایاد لر ، تہامہ دن هجرت ایتدکن صوکره عراقه کیده رک دور اسلامی ده انشا اولونان (کوفہ) حوالیسندہ یرلشمشلردی . فقط بالاخره ایران حکمدارلرندن خسرو نوشران طرفدن تشکیل وعراقدن اخراج ایدیلش اولدقلرندن بقیه لری قسماً (تکریت) وقسماً (موصل) حوالیسنه طاغیلمشلردی .

ربیعہ لر ، عراق حوالیسندہ یرلشمشلردی . (ضیعہ) ، (اسد) ، (عنزه) ، (جدیلہ) ، (نمر) ، (تغاب) ، (بکر وائل) ، (حنیفہ) لر ... ربیعہ بطونندن ایدیلر . بونلردن (بنی حنیفہ) او اخرجیات محمدی ده ادعای نبوتله قیام ایدن (مسیلمة الکذاب) ایله برچوق خوارج یتشددیرمش اولدیفنی کبی (بنی تغلب) دن ده ینہ برچوق خوارجله عباسیلرک دور انحطاطنده بر حکومت تأسیس ایدن (آل حمدان) چیقمشدر .

قضاعه لر دن دور اسلامی ده شهرت بولان بطن (بنی کاب) در . مضریلر ، حجازده دیگر عدنانیلردن داها کثرتلی وداها قوتلی بولونیورلردی . دور اسلامی ده اشتهار ایدن (بنی قیس) ، (بنی هذیل) ، (بنی کنانه) ، (بنی اسد) ، (بنی ذبیان) ، (بنی ثقیف) (بنی هوازن) ، (بنی سلیم) ، (بنی عامر) ، (بنی بهدلہ) و (بنی کلاب) ... مضریلرک اقسامندندی . بونلردن هر برینک کندینه مخصوص تمغاسی بولونیورلردی . ده وه لره ده میرله نقش ایدیلان بوتغالره (میسم) دینیلیردی .

جنوبی عربستانده (ین) و (حضرموت) منطقه لرنده کی عربلره یعنی قحطانیلره کلنجه ، بونلر شہالیلره نسبتله کرچه عشری جمعیت حالندن چیقمش فقط هنوز بر ملت شکلی آله مامشلردی . بورالرده کی قیلہ لر کندی شعورلرینه داها فضلہ مالک و یرلشمکه متوجه بولونیورلردی . فقط هنوز متعضومت درجه سنه چیقامامشلردی . اجتماعیات علمنده (داغینیق ملت) دینیلن شکلده بولونیورلردی . (مارب) ، (ظفار) ، (صنعا) .. کی مرکز لر تشکل ایتش ، عشائرک تجمعی حقیقی بر امارت (قرالاق) شکلی آلمشدی . امارت

داخلنده قرون وسطی آوروپاسنده کی دره بکلمکره مشابه (محمد) لر و (مخلاف) لر بولونیوردی .

محمدلر یعنی یورتلر برویا متعدد قصرلری اختوا ایدیوردی . قصرلر ، قرون وسطی ده آوروپاده کی بارونلرک ، قونتارک شانولرینه بکزییوردی . بونلردن صنعاده کی (قصر غمدان) ایله (قصر ناعط) ، (تلفم) ده کی (قصر ریده) ، مأرب ایله صنعاء آره سنده کی (قصر صرواح) ، مدرده کی (قصر مشعب) و (قصر عامر) ک انقاض و خرابه لری حالا موجودر .

محمدلرک داعی اولان امیرلر (اذواء) دینیلدوردی . محلافلرده برویا براق محمدن مر کیدی . محمدلرک صاحب لری ده (اقبال) عنوانیله یاد ایدیلدوردی . اقبال ، اذواء دن دها بیووکدی . فقط هر ایکی صنف ده امورداخلیه لرنده مستقل بولونیور ، حمیر حکمدار لری متبوع طانیور لردی . اقبال و اذواء ایله (سبع) آره سنده کی مناسبت قرون وسطی ده آوروپا دره بکلمکره قرالار آره سنده کی مناسباته مائلدی .

اسلامک ظهوری صره لرنده قحطانیلرک اک مشهور قبائلی (حمیر) ، کهلان) ، (ازد) ، (غسان) ، (مازن) ، (اوس) ، (خزرج) (خزاعه) ، (بجیله) ، (ختم) ، (همدان) ، (طی) ، (لحم) ، (کنده) و (اشعر) قبیله لری ایدی .

عشیری عرب جمعیتلرنده ریاست و امارت ، عصیت ، نفوذ و سن اوزرینه مستنددی . بوندن طولایی رئیس لرینه (شیخ) دیرلردی . عصیت و نفوذده معادل اولانلردن اک یاشلیسی ریاسته کچردی . رئیس انتخابنده اختلاف ظهور ایدرسه کاهنلر مراجعتله قرعه آتدیریلر ، رقیلردن کیمه قرعه اصابت ایدرسه اوشیخ اولوردی . غزوه ایچون براق قبیله اتحاد ایتدکلری زمانده عمومی ریاست ایچون اوقبیله لرک رئیس لری آره سنده ینه قرعه چکیلردی . قرعه هانکیسنه اصابت ایدرسه حرب مدتیجه عمومی رئیس او اولوردی .

شیخلر ، امیرلر مطلق برحا کیمه مالک اولقله برابر سر بازانه بر استبداد کوسترمزلردی . عرب تعاملنه کوره قبیله نک ایلری کلنلریله استشاره ده بولونور ، تقرر ایدن اسالره کوره حرکت ایدردی . رئیس لر ، هر صنف خلقله کورشور ، اونلرله بر آراده او طور لردی . شیخ و امیرلرک مطنطن عنوانلری اولزدی . بدوی ، امیری و یا شیخی ایله قونوشور کن اوکا اسمیله ونهایت کینه سیله خطاب ایدردی . بونلرده کوروشدکارینه توجه و تکریم کوسترمک ایستدکلری زمان (برابر زادم) ، (عم زادم) ... کی خطا بلرده بولونور لردی . هر بلرک ایلک خلیفه لر حقیقه کی تلقیلرنده و ایلک خلیفه لرک طرز حر کت لرنده بوتعاملک تمادسی کورولمکده در .

قبل الاسلام عربلرده صنوف اجتماعیه

جاهلیه دورنده عربلر اجتماعی حیات اعتباریه (احرار) ، (اسرا) و (موالی) ناملریله اوج صنف عرض ایدیورلردی . سمیه لری ویا عشیری جمعیتلری تشکیل ایدن ارکک وقادینلر احرار صنفی تشکیل ایدیورلردی .

احرار . — عینی طرزده یاشایارق بطن ویا قبیله نك مشترك اسمنی طاشیان عینی حقوقی حائر فردلر ایدی . بونلر برابر کوچ ایدر ، غزوه لره برابر کیدر ، هر خصوصده مشترك و مساوی برحیات یاشارلردی . یالکنز کاهنلر و شاهرلر کی ارواحله مناسبندار صاییلانلرله غزوه لرده جسارت وعضوی قوتلریله تفرد ایدنلر دیکرلره نسبتله ممتاز صاییلیرلردی . فقط بونلرده معیشت و حقوق اعتباریه دیکرلرندن آیرلامزلردی . یالکنز مکده (قصی) خاندانندن اولانلر احرار فوقنده بزادکان صنفی تشکیل ایدیورلردی . (شرفاء) دیه آریلن دارالندوه هیئتتی تشکیل ایدن اونلر ، بو اصلزاده لرك حائله رئیس لری ایدی .

اسرا ، احرارک حائر اولدینی حقوق و شرفدن محروم اولان صنفدی . بو صنف کوله لره جاریه لردن متشکلدی . اسرا ، یا حرب اسیرلرندن اولور ویا ساتون آلینیردی . اسیر تاجرلری حبسستاندن ویا محاور مملکتلردن کتیردکاری کوله و جاریه لری معین موسملرده قورولان پنایرلره کوتوره رک ساتارلردی . عدنانیلردن اسیرتجارتی ایدنلرک الکهمی قریش قبیله سی ایدی . (فجار) محاربه سننده قریشک رئیس اولان (عبدالله بن جدعان) جاهلیه دورینک اک مشهور اسیر تاجرلرندن بری ایدی .

اسیرلر . — امتعه و اموال کی آلینوب صائیلدق لری کی ارث طریقهلده انتقال ایدرلر دی . بعضاً هدیه ایدیلیر . ویا کلین مهری اوله رقدده ویریلیردی [۱] . کوله لر صناعت و تجارتده ، حربده استخدام اولونورلردی . کوله لرك برده (قن) دینیلن صنفی واردی که بونلر رومالیلرک (سرف Serf) لری کی زراعتله اشتغال ایدر ، اراضی ایله برابر صاییلیرلردی . عرب جمعیتی کوله لری دون برصنف عد ایتدیکندن جزالریخده حرلرک جزالرینک نصفی اوله رق قبول ایتمشدی .

عرب تعاملی جاریه لردن طوغان چوجوقلری ده اسیر تاقی ایدیورلردی . یالکنز بو

[۱] عرب شاعرلرندن مشهور (بشار بن برد) والده سیله برابر مهر میانته ادخال ایدیلن کوله لردن ایدیلر . وزیریلن معلوماته کوره بشار ایله والده سی ازد قبیله سنندن بر آدمک کوله و جاریه سی ایدیلر . بو آدم (بنی عیل) دن برقیزله ازدواج ایدرکن شاعرله آناسنی مهر اوله رق ویرمشدی .

چو جو قلم آر سنده ذکی و ممتاز چیقانلری بابالری ایستلرسه کندی نسبلرینه قبول ایدرک اولاد اعلان ایده بیلیرلردی [۱]. جاهلیت ده کوله و جاریه لرک حیاتی پک فبیج و جدآ تحملسوز ایدی . حقلمنده باربارجه معامله ایدیلیر، حیوانانندن داها دون طوتولورلردی . اقدیلیری ، بلا قید و شرط حیاتلرینه حاکم اولورلردی . صاحبی ایسترسه کوله ویا چلریه سنی ثولججه قدر دوکر ، آلی ، قولاغنی ، بورتی کسر ، کوزینی چیقاریر ، حتی تولدوروردی .

• بوتون بوظالمه قارشى هیچ برطرفدن هیچ بر صورتله دوچار مسئولیت اولمزدی . چونکه عرب جمعیتک عرف و تعاملی بو بدبختلر ایچون هیچ برحق طانیمزدی .

موالی . — جاهلیت ده موالی حرله لر کوله لر آر سنده وسط بر صنفدی . موالی آزاد ایدیلش کوله لر دی . بر آدم کوله ویا جاریه سنی آزاد ایدرسه آزادلی صاحبک مولاسی اولور ، صاحبک بطن و قبیله سنه منسوب صاییلیر ، اقربا ماهیتنده تلقی اولونوردی . موالی ، عتق ، عقد ورحم مولالری اولمق اوزره اوچ نوع ایدی :

عتق مولاسی . — کوله ویا جاریه ایکن آزاد ایدیلن اسیره عتق مولاسی دیرلردی . بونلر حرب اسیری ایسه لر اعتاق ایدیلهدن اول کالگری کسپله رک آنوردی . بوکا کل هر کیمده اولورسه آزاد ایدیلن اسیر اونک مولاسی اولوردی [۲] . فقط صاحبی کوله یی باشقه سنه عاند اولمامق اوزره آزاد ایدرسه بونوع آزادیلره (سائبه) دینیلیردی . سائبه لر ماللری ایسته دکلری یه قویا بیلیرلردی [۳] .

عقد مولاسی . — عقد مولالنی بر آدمک دیکر بر آدمه مخالفه ویا مخالفت کبی بر

[۱] اسیره لردن دوغوبده پدرلری طرفندن اولاد اعلان ایدیله یین چو جو قلم کوله صاییلیرلردی . عرب شعرا و قهرمانلردن (عنترة العبی) ، پدری (شداد) ک جاریه مستقر شه سی اولان (زبیه) دن دوغمشدی . شداد اولجه اوغلنی کوله عد ایتش ، فقط شعر و جنک آورلکده شهرتی شایع اولنجه اولادی اولدیغنی اعلان ایلشدی .

[۲] کوله صاحب لری بعضا کوله لری ایله بر مقاوله عقد ایدر و بو مقاوله ده کوله نک بهاسی طرفینک رضاسیله تقدیر اولونوردی . کوله اقدیسيله آر سنده تقرر ایدن مبلغی معین زمانده ویرکی تهید ایدرک کندی کندی صائون آلیر و بوضورتله آزاد اولوردی . بوکا (مکاتبه) دینیلیردی .

[۳] اصحابدن (مولی ابوحنیفه) دیه مشهور اولان (سالم) بوضورتله آزاد ایدیلن کوله لردن ایدی . کندیسی اصلاً (اصطرخ) اهالی سندن اولوب (ابوحنیفه بن عتبه) نک زوج سی (بینه) نک کوله سی ایدی . (بینه) کندیسی (سن سائبه نک !) دهرک آزاد ایتشدی . انانی و فائنده حضرت عمره کندیسنه بر خلف کوسترمسنی سویله یتره ، صاغ اولسه ایدی خلافته مولی ابوحنیفه یی توصیه ایتدیردم ، دیمش اولدیغنی شهوردی .

صورتله انتساب ایتسیله اولوردی. بوموالی یه (حلف) ویا (اصطناع) مولاسی دینیلردی. قبل الاسلام (یثرب) ده کی یهودیلر هر هانکی برتجاوزدن مصون قالمق ایچون (اوس) و (خزرج) بطنریله مولالری اولدقلرینه دائر محالفه عقد ایتش و بو صورتله اونلرک عقد موالیسی اولملردی .

رحم مولاسی . — رحم مولالنی ، بریطن مولاسنک باشقه بریطن مولانندن برقادینه ازدواج ایتسیله اولوردی. مثلاً بنی مخزومدن برینک مولاسی بنی هاشم مولانندن برقادینه اوله نیرسه بو آدم کندیسی بنی هاشم موالیسندن عد ایده بیلردی .

عرب تعاملته کوره موالی ، کوله لرك فوقنده ، حر لرك دوننده بر صنفدی . یعنی بونلر کوله لر گبی آینوب صائیه مزلردی . فقط ، (حر) کبی ده دکلردی . ازدواج و میراث خصوصلرنده حر کبی معامله کورمزلردی . مثلاً موالی حر بر قیز ویا قادین ایله ازدواج اینه مزلردی . مولانک دینی حرک دیتنک نصفی ایدی . قصاصلرده حرک نصف جزاسیله تجزیه ایدیلردی . تعامل ، موالی حقتده ؛ ولانک نوعنه کوره متحول بعضی احکامده نثیت ایتشدی . بواحکامه کوره عتق مولاسی وارث اوله مازدی . فقط مولانک مالنه اوننی آزاد ایدن آدم وارث اولوردی . حالبوکه عقد مولاسی نه وارث نه ده موروث اولوردی . رحم مولاسی ایسه هم وارث ، همده موروث اولوردی .

جنوبی عربستانده احرار ، موالی واسرادن باشقه برده (ابناء احرار) دینیلن بر صنف خلق واردی . بونلر ، حبشیلری یمندن طرد ایدن ایرانیلرک اولادندن تشکل ایتملردی : حمیرلردن (سیف ذی یزن) حبشیلره قارشلی ایران کسراسنه مراجعتله استمداد ایتش و کسرانک ویردیکی عسکرله حبشیلری یمندن طرد ایتشدی . بو عسکر یمنده قاله رق اوردمش و (سیف ذی یزن) ک قتلدن صوکرایمن اداره سنی آللرینه ایتملردی . عربلر ، بونلرک ذریتلرینی ایرانلی موالی واسرادن آیرمق ایچون ، کندیلرینه (ابناء الفرس الاحرار) دیتملردی [۱] .

[۱] عربلر دوراسلامی ده عراق و شامه کلرک بیرلشمش اولان ایرانیلرده ، کندیلرندن تفریق ایچون ؛ بولوندقلری حوالی به کوره آری آری اسملر و برمشلردر . مثلاً (بصره) ده بیرلشن ایرانیلره (اساوره) ، کوفه ده کیلره (احامرہ) ، جزیره ده کیلره (حضارمه) ، شامده کیلره ده (جراجمه) نامنی و برمشلردر . عرب غرور و عصیبتی عرب اولمیانلری عربلره هممرته کوره مدیکندن عربلرک تفوق و رجائتی کوسترمک ایچون مجملری بوکی اسملره تفریق ایتدیرمشدر .

جاهلیه ده قادینلر

قبل الاسلام عرب هیئت اجتماعیه سنده قادینک حائر اولدینی حقوقی وعائله ده اشتغال اولدیکی موقعک درجه سنی واضح بر صورتده تعینده حادم و ثائق مع التأسف یوق دینیهلرک قدر آذر . برکت و پرسون که کرک جاهلیه دورینه عائد بعضی اشعارده کی قیدلر و کرک بدایت اسلامده بر حیات اولان بعضی قادینلر حقیقده ویریلن معلومات بو خصوصده بزى از چوق تنور ایده جک بر ماهیتده در .

فقط اولاشوراسنی سوبله یه لم که حضرت محمدک نشردینه باشلادینی عصرده قادین ، بر یوزنده کی بوتون اقوام آره سنده حقارت و ذل و اسارت آلتنده بولونیوردی . اشراف صنفه منسوب قادینلر آز چوق مستئنا عدایدلک شرطیله وضعیت عربلرده ده بویله ایدی . دیگر قوملرده اولدینی کی عربلرده ده قادینک هیچ بر رأی و سیاستده ، هیچ بر تدبیرده ارککله اشتراکی هان یوق کی ایدی .

حقی (قرؤ) یعنی عادت زمانده بر قادینله برلنکده بر اوده اوطور مرزا اونلرله برابر بیوب ایجمزلردی . قادین عادت کورونجه اودن چیقاریلردی [۱] . قادینلری بوشادقندن سوکره بعضاً اونلری تعذیب ایچون باشقالریله ازدواجلرینه مساعدده ایدلزدی .

عشیری جمعیت حائده یاشایان عربلر ؛ چول حیاتنک ایجاباتی اوله رق ؛ و قتلرینی دائمی غزوه و مجادله ایچنده کچیریبورلردی . چولده بر بطنک وبا بر قبیله نک نفوذ و سطوتی ، رفاه و ثروتی آلی سلاح طوتابیلن افرادک عددیله متناسبدی هانکی قبیله داها چوق محارب چیقارایلیرسه اموال غنائمی اک چوق اوقبیله طویلار ، چول خاتی اوزرنده اک قدرتی سلطه اونک اولوردی . بو حال عرب هیئت اجتماعیه سنده قادینه نسبتله ارککک داها زیاده مرغوب اولسنی استلزام ایلمشدی . دوغان چو چوق ارکک اولدینی تقدیرده پدری شلک یاپار ، اعلان مباحات ایدردی . قیز اولدینی صورتده اوتانیر ، صیقیلیر ، قیزار ، و بدبخت یاوروی

[۱] (واعترلوهم ...) آتی نازل اولنجه بعضی عربلر بو آیتله اسنی عادتک تثبیت ایدیلدیکنی ظن ایدیلر . حتی بادیه خلقتدن بعضلری حضرت پیغمبره مراجعت ایدهرک هوانک صوغوق والبسه لرینک کفایتسز لکدن بخله عادت زمانده قادینلرک اودن طیشاری چیقاریلماسنی رجا ایدیلر . لباسلرمنی اونلره ویررسهک بزم حالز ؛ ویرمنسهک اؤک خارچنده قالمغه مجبور اولان بو زواللیرک حاللاری پک فنا اولور ، دیدیلر . بو مراجعت اوزرنده حضرت پیغمبر بو آیتله عادت کورن قادینلری اودن چیقارمق امر ایدلمش ، یالکز حیض زمانده اونلره تقرب جائز اولما دینی بیلدیریلش اولدینی تفهیم اولونمشدر .

مشئوم یر فلاکت عدايدردی. عربلرک بوحاللری قرآن ده بلیخ بر صورتده نقل ایدیلکده در. (واذا بشر احدهم بالاتی ظل وجهه مسوداً وهو کظیم . يتواری من القوم من سوء ما بشره ايمسکه علی هون ام یدسه فی التراب - ایچلرندن بری بر قیز جوجوغنک ولادتیله مژده لندیکی وقت غیظنی سینیه چکهرک حدتندن یوزی قاب قارا اولور. کندیسنه یریلن کوتو مژده دن دولایی هرکسدن صاقلانیر . بونی نه یاپایم ؟ حقارته قاتلانهرق آلیقویایمی یوقسه طوبراغه می کومه می ؟ دییه شاشیرر قالیر . . .

فقط مقوامتسوز چول ؟ قابل تحمل اوله بیلمک ایچون ؟ ارکک قدر دکلسده ؟ قادینکده اشتراک مساعیسنه محتاجدی . ارکک غزوه لرده چاپوچلیقله مشغول ایکن ، چادیرده چونوقلره باقق ، ده وه لری صاعمق ، خرمانک لیقندن حصیر، ده وه نک توبندن بورنوس اورمکده منحصرأ قادینه عائد وظیفه لر ایدی . بوندن باشقه قبیله بر باصفینه اوغرادینی زمان ، محاربه ره صوطاشیمق ، اونلری شعرلره تشجیع ایتمک ، مجروح دوشنلری نداوی ایلمکده قادینلره عائددی . فقط بووظائف قادینلرایچون بر شرف و حقوق تأمین ایدمبوردی . عربک چادیرک ایچنده کی قادینی ایله چادیر دیره کنه باغلا دینی ده وه سی آره سنده کی فرق پک آزدی . یعنی هر ایکسی ده توارث ایدیله بیلیر اموال دن معدود ایدی . وارث ، ولو باباسی اولان مورثک قادیسی اوزرینه رداسنی آهرق « مانه وارث اولدیغم کی قاریسنده وارثم » دیر واوندن صوکر قادینی ، ایستر کندی نفسی ایچون آلیقویمق ایستر ترک ایدوب - مهرنی آلق شرطیله - آخره دور و فراغ ایتمک حقنی کندنده کوروردی .

عرب هیئت اجتماعیه سنده قادینلر ایکی صنف تشکیل ایدیورلردی : (۱) حره لر ، (۲) جاریه لر . بو ایکی صنف قادینلر آره سنده پک اساسلی فرقلر واردی . عربک نظرنده جاریه سیله دیشی ده وه سی آره سنده هیچ بر فرق یوقدی . اونی ده ده وه سی کی آوب صاناردی . حتی عربلر دن بعضیلری کنج و کوزل جاریه لر طویلا یه رق بونلری استغلال و بغالرینی یعنی زنالرینی سرمایه تجارت ایدرلردی [۱] .

فقط حره لرک وضعیتلری بویه دکلدی . بونلر حقوقجه ارککلره مساوی طوتولماقله

[۱] « ولانکرهوا فیتاتکم عل البغاء اذ اردن تحصناً لتبتغو عرض الحیاة الدنيا . . . » آبی بوادت کرچه نک ظهور اسلامه قدر دوام ایتمش اولدینی کوسترمکده در. صحیح مسلم ده (جابر بن عبدالله) ک روایتنه کوره (عبدالله بن ابی) بغدادنی اونه کینه بریکنه ناموسنی صانه رق افندیسنه یاره کتیرمکدن چکینن جاریه سنی دائماً تضیق ایتدیکندن بوآیت نازل اولشدر .

برابر جاریه لر کبی ده تلتی ایدیلزلردی . بالخاصه مکه ، یثرب و طائف کبی نیم حضری بقعه لرده کی اشراف قیزلری جمعیت ایچنده اولدقجه حائز موقع صاییلرلردی . حتی بعض شرفلی رؤسانک درایتلی قیزلری قبیله داخلنده بر جوق اراککلردن داها معتبر طوتولدیغی اولوردی . (بنی عدی بن النجار) قادینلردن (سلمی بنت عمر) ، قریش قادینلردن (خدیجه بنت خویلد) ، (هند بنت عتبہ) ، (عمره بنت علقمه الحارثیه) ، مدینه قادینلردن (ام عماره بنت کعب) ، (ام حکیم بنت الحارث) ايله عرب شاعره سی مشهور (خنسا) بو یوکسک قادینلردن اوله رق تاریخده تام براقشلردر .

فقط بو مستئنا قادینلر بر طرف ایدیلرسه عرب هیئت اجتماعیه سنندن علی الاطلاق قادینلرک انسانی بوتون حقوقه مستحق کورولمکلری آکلاشلمقده در . فی الحقیقه جاهلیه دورنده قادینلرایچون حق وراثت طانیلمیور ، قیزچوققلری دیری دیری مزاره کومولیور ، اراککلر هیچ بر حد طانیقسزین ایستکلری قدر قادین آله بیلیورلردی .

عربلرک (واد) دیدکلری قیز چوققلرینی دیری دیری کومک عادتک بنی تیمم ، قریش وکنده قبیله لری آره سنده متعمم اولدیغی آکلاشلمقده در . حتی بو قبیله لرک ایچنده قیزلری دیری دیری کوممکی حسنا تندن عد ایدنلر بیله موجود اولدیغنه (دفن البنات من المکرمات = قیزلری کومک خصائل کرمدندر) یولنده کی سوزلر شهادت ایتمکده در .

امام (مبرد) ، بنی تیمم آره سنده بو وحشی عادتک نه صورتله ظهور ایتمش اولدیغنه دائرشوبله بر منقبه روایت ایدیور : « بنی تیمم (حیره) ده کی (آل لخم) امیرلرینه سنوی بر ویرکی ویریرلردی . برسنه بو ویرکی بی تأدیه ایده مدیلر . حیره امیری (نعمان) اوزلرینه عسکر سوق ایتدی . حیوانلرینی اغنام ، قادین و قیزلری اسیر ایلدی . بنی تیمم استدای طافقیله نعمانه التجانه مجبور اولدیلر . اوده اسیر ایدیلن قیز و قادینلردن ایسته ینلرک قبیله لرینه دوغرسنه مساعده ایتدی . بوتون اسیر قیز و قادینلر عودت ایتدیلر . یالکز (قیس بن عاصم تیممی) نک قیزی (عمر و بن المشجر) ی سومش و اونکله اولنمش اولدیغندن باباسنک اوینه دوغمدی . زوجیله برابر قالدی . قیس ، بوندن منفعل اوله رق بر دها قیز اولادی دوغارسه قتل ایتمکی نذر ایتدی . بو صورتله قیز اودلادلری دیری دیری کومک سیئسی ظهور ایلدی [۱] . (مبرد) ک شوروایتی (واد) ک مبدائی ظهور اسلامه قریب بر زمانه اسناد ایتسی اعتباریله شهلی کوروله بیلیر . هر حالده (واد) عمومی اولماقده برابر عربلر

آره سنده داها اسكي زمانلر ذنبري موجود ايدي واك زياده بنى تيمم آره سنده شايعدي .
 (وَأد) ك بوقيله لر آره سنده نه قدر شايع اولديغنى شوروايت كو سترمكده در [۱] : دينلور كه
 بركون حضرت محمد كريمه لرندن برى قوچاغنده اوله رق او طوروكن بنى تيمم رؤساسندن
 (قيس) حضوره كيردي . چو جوغنى كورونجه حضرت محمدله آره سنده شويله بر محاوه
 كچدي :

قيس . — يا محمد ، قوقلاديفكنز بوقويون كيمدر ؟

حضرت محمد . — قيزم ؟

. — امان نه دييورسكنز بنمده بونك كبي بر چوق قيزلرم واردى . فقط هيچ برينى
 قوقلامادم ، هيسنى ديرى ديرى كومدم .

. — بدبخت آدم ! قلبكده حسيات انسانينه ده مي يوق . اولاد محبتي حس ايمه يه چك
 قدر قاني يوركلي ميسك ؟ . . .

عربلر ك قيز چو جو قلر بنى ديرى ديرى كوممه لر ينك سببلرندن برى ده اقتصادى ايدي .
 چولده معشيت طارليني ، اولاد يتشديرمك مسئله سنى جدا مشكل بروضيته صوقيوردى .
 ارلك چو جو قلر آز بر زمان صوكره غارتلره اشتراك ايده بيلدكلرندن اونلر ك اعاشه لرى
 پدرلرينك كوزبنى او قدر بيلدتر ميوردى . فقط قيز چو جو قلرى بويله دكلدى . فقر و ضرورنه
 دوچار اولق احتمالندن ناش ابوين اكثر يا قيز چو جو قلر بنى ديرى ديرى كوممه رك اتلاف
 ايدييورلردى [۲] .

قرآن كريم « واذالموؤده سئلت باى ذنب قنلت = او قيسامت كوفى كه ديرى ديرى
 كومولن قيزه هانكي كناهندن دولابى قتل اولوندى ؟ ديه صورولور . » آيتيله قلب محمد بنى
 بك زياده متالم ايتديكى بوقاريكى محاوره دن آكلاشيلان بومنفور و وحشيانه اعتيادى قالدير مشدر .

جاهليت ده نكاح و طلاق

جاهليت ده ار ككه قادينك ازدواجى صور مختلفه ايله اوليوردي . بونلردن برى
 بيلديكمز طرزده اولان نكاحدى . ارلك طرفى قيزك باباسنه ، يا خود برادرينه ويا عمجه

[۱] (وَأد) ، ديرى ديرى كوممك ديمكدر . كومولن قيزه ده (موؤده) دينليلر .

[۲] قرآن كريم ده [ولاقتلوا اولادكم خشية املاق نحن نرزقهم واياكم] آيتيله عربلر ك
 بومنفور عادتى منع ايديلشدر .

و عمجه زاده لرینه یعنی بنفسنه عصبه سندن برینه مزاجعت ایده رنك (انعموا صباحاً) خطایبله سوزه باسلار، ایکی حائله آرد سنده کی کفائی ایضاح ایتدکن صوکره قیزی ایستردی . موافق جواب آیدینی صورتده قیزک بدل بضی اولان (صداق) ی یعنی (مهر) ی تعین ایدیلردی . قیزی ایسته یین ارکک کندی قیبله لرندن ایسه ولیسی قیزه بعضی وصایاده بولونور، ارکک اولاد لرده نائل اوله رق قیبله نك عدد و شرفنی آتیرماسی تمیاتی اظهار ایدردی . قیز یا بانجی بر قیبله به کیده چک ایسه یینه حسن معاشرته دائر و صایاده بولونور ، متعاقباً ارکک اولاد دوغوروب دشمنلرک عددینی چوغالتماسنی تمی ایلردی [۱] .

قیزی آلمق ایچون ویریلن آغیرلق ، قیزک باباسنه ، اگر باباسی یوقسه بوندن صوکره کن دیکر یاقین عصبه سنه عاندایدی . جاهلیتده بر بابا قیزی ایسته دیکی ارککه ویره بیلردی . قیزک ویا ارککک رضاسنی تحصیله لزوم کورولمزدی . عربلرده بوندن باشقه بر طاقم طرز ازدواج لردها واردی ، دوراسلامی ده منع ایدیلن بو عفت شکن طرز ازدواج لر شونلر دره : (۱) نگاه استبضاع . — نجیب بر ذریته مالک اولمق ایچون قادینک طهری انساننده قوجاسنک رضاسیله دیکر بریله مناسبتده بولونورق دول آلماسندن عبارتدی . بر آدم ، زعمنجه اصل بر اولاده مالک اولمق ایستدیکی زمان زوجهنه ، حیضدن پاک اولدینی بروقتده « کیت ، فلان ارککه مناسبتله بولون ، اوندن بر دول آل ! » دیردی . قادین که قالنجه به قدر اونکله محامعتده بولونمازدی .

(۲) نکاح بدل . — ایکی ارکککک زوجهرینی مبادله ایتلری عادتی ایدی .

(۳) نکاح خدن . — حرملر آشکار اوله رق زنا ایده مزلری . فقط کیزلی دوست طوته بیلیرلردی . بو حاله (نکاح خدن) دینیلیر بو نوع قادینلر ده (متخذة خدن) نامی ویریلردی . فقط جاریلر آشکار اوله رق زنا ایده بیلیرلردی . بو نوع جاریلر (زانیه) و (مسافحه) دینیلردی .

(۴) اون کیشیدن آزا اولمق اوزره بر طاقم ارککلر آده لرنده اویوشه رق بر قادینی مشترک زوجه آنخا ایدرلردی . قادین که قالیر و دوغورورسه بو ارککلری دعوت ایدر و اونلر « یابدیگنک ایشی بیلورسکنز . ایشته بو چوجوق دوغدی ، دیر و اونلردن هانکیسنی سومش ایسه چوجوغنی اوکا نسبت ایدردی . بو آدمده قبوله مجبور اولوردی .

(۵) بر طاقم قادینلر کلنلری قبول ایتدکلرینه علامت اولمق اوزره قایلرینه بایراق آصار

وهرکافی قبول ایدرلردی. (بغیه) دینیلن بوقادینلر دوغوردقلری زمان آداملری طوبالانیر، بر (قائف) چاغیرلردی. قائف چوجوغی موجود اراککلردن هانکیسنه بکنزه تیرسه، چوجوق اونک اولوردی.

(۶) نکاح شغار. — بعضی اراککلر، قالین ومهرویرمهک حاجت قالمقسزین اولنه بیلمک ایچون قیزلری، همشیرملری وقارداشلرینک قیزلری یعنی وصیسی اولدقلری قادینلری مبادلہ صورتیه آلیرلردی.

(۷) نکاح المقت. — باباسی اولن آدمک اوکی آنالری آلماسی عادتی ایدی. جاهلیتده باباسی، قارداشی ویا اوغلی ئولن کیمسه لرارثاً اونلرک زوجه لرینه صاحب اولوردی. ایستلرسه اوقادینی تزوج ایدرلردی. بونک ایچونده عباسی قادینک اوزرینه آتار وبوصورتله قالین ویرمهک لزوم قالمقسزین اوقادین نکاحلی زوجه سی اولوردی. بونلر ایستلرسه قادینی باشتمه سنه تزویج ایدر وبوصورتده آرزو ایدرسه مهرک کندیلرینه ویریلستی شرط قوشارلردی. بعضاً بوکی قادینلری ئولنجہ یه قدر حبس ایتدکلری اولوردی. حتی متوفانک اوغلی کوچوک ایسه اوله یی والدینی چوجوق بویونجه یه قدر بکلندیریر، مسئله یی اونک حلنه براقیرلردی. قریشه کوره ولینک بوقادینه تصاحبی مباح اولدینی حالده اوس وخزجه کوره مجبوری عد ایدیلیردی. فقط قادین چابوق داورانهرق کندی قبله سنه النحاق ایده بیلیرسه بوسارتدن قورتولورایدی. وارث دهاچابوق داورانهرق قادینک اوزرینه لباسی آتمغه موفق اولورسه آرتق قادین نشانلامش اولوردی. بوصورتله اوکی والده سنی آلان کیمسه یه (ضیزن)، بوازدواجدن دوغان چوجغه ده (مقتی) و (مقیت) دینیلیردی. مشاهیر عربدن (اشعث بن قیس)، (معیط)، (کنانه بن خزیمه) و (ابو عمر و بن امیه) نک ضیزن اولدقلری روایت ایدیلکده در [۱].

نکاح متعه. — ولیلرک موافقته لزوم کورولمکسزین موقت بر زمان ایچون عقد ایدیلن نکاحدی. نکاح متعه ده قادین کندی سمیه سنده قالیردی. قوجه سنه بر میزراقله برچادیر ویریردی. بوصورتله اراکک قاریسنک سمیه سنده بولوندیجه اوسمیه نک (حلیف) ی کی تلقی اولونور، ازدواج دوام ایتدیکی مدتجه زوج بوسمیه ايله برابر حرکت ایدردی.

[۱] زمان رسالتده (ابوقیس بن الاسلک) وفات ایدنجه اوغلی جاهلیت حادته کوره اوکی والده سی (کبشه) بی آتی ایسته مشدی. کبشه ذات رسالتناهی یه مراجعتله شکایتده بولوندی. بونک اوزرینه (یا ایاه الدین آمنوا لایحلم لکم ان ترثوا النساء....) آتی نازل اولهرق بومستکره عادتی قالیردی.

قادین متعه به نهایت ویرمک ایسته دیککی زمان چادیرک قاپسنی اولجه بولوندینی جهتک عکسی طرفه چویرردی. قوجهسی بونی کورنجه کندی سمیه سنه دوزردی. بوازدواجدن حصوله کلن چوجوقلر قادینه عائد اولور، فلان قادینک چوجوغی دیه آنیلیرلردی.

(۸) مورخ (استرابون) وقتیه یمن ده باشقه برنوع ازدواج عادتندن بحث ایتمکده در.

بوعادته کوره عائله نک ثروتی تقسیم اولونماق ایچون یالکز بویوک برادر تاهل ایدر، دیگر قارداشلر اولنه منز لردی. فقط بونلرده رسماً بویوک قارداشک زوجهسی اولان قادینه سربستجه مناسبتده بولونمق حقی حائز طانیلیرلری [۱].

(۹) جاهلیتده مواخات صورتیه صنی قارداش اولان ایکی ارککک کرک مالاری وکرک

زوجهلری مشترک اولوردی.

نکاح خصوصنده حجاب آور عاتلرده اتباع ایدن جاهلیت عربلری، زوجهلرک عددی

ایچون هیچ برحد طانیبورلردی. ثروت وقوتی مساعد کورنلر، ایستدکلری قدر قادین وجاریه آله بیلیرلردی. . اون زوجهسی اولان عرب نادر دکلدی. (غیلان ثقی) نک اون، (قیس بن حارث اسدی) نک سکیز زوجهسی اولدینی خبر ویریلکده در. بونلر اسلامی قبول ایتمکلی زمان امر رسالتینهای ایله زوجهلرندن دورتدن فضله سنه اذن ویرمشلردی.

[۱] استرابون، بوعادت یوزندن ظهور ایدن شویله غریب بروقه نقل ایتمکده در: «برامیر،

قیرینی اون دورت قارداشی اولان برآدمه ویرمشدی. قادین بویوک قارداشک زوجهسی اولوب کیجه اونکله قالیردی. فقط دیگر قارداشلرکده قادین اوزرنده حق انتقاعلری واردی. کوندوز بو قارداشلردن بری قادینک اوداسنه کیردیککی زمان عصاسنی قاپینک اوکنه براقیردی. دیکرلری بونی کورنجه دوزلردی. قادین بو نهایتسز زیارتلردن اوصاندیغندن کیزلیجه اون بش قارداشک عصالری شکنده بر عصا یاپیردی. یالکز قالمق ایسته دیککی وقتلرده بوعصایی قاپسنک اوکنه قویه رق ازعاجاتدن قورتولمق بولنی بولدی. برکون بوتون قارداشلر چارشیده بولونیوردی بو حالدن استفاده ایتمک ایسته ین بر قارداش هان آوه قوشدی. فقط قاپینک اوکنده بر عصا کوردی. حالبوکه بوتون دیکر قارداشلرینک چارشوده اولدقلمی بیلوردی. ارکک شبهه ایدره ک قادینک باباسنک خبر ویردی، پدری کلدی. اوده قاپینک اوکنده عصایی کوردی. فقط قاپویی آجدقلمی زمان قادینک اوطده یالکز اولدینی کورولدی. قادین بو حیلله نیچون ترتیب ایتمکدن اکلاتیجه شبهه نک اساسسز اولدینی میدانه چیقدی. »

عربلرده خرافه پرستلك

كهرات - عرفات

انسان ، كندىسى ايچون مغلق ومبهم كورون شئونه قارشى فطرتاً آتئين بر شوق تفحصاه مجبولدر. بوكي معما آميز شان وحادثه لر؛ دوغرو يا كلش ؛ هر هانكي بر صورتبه ايضاح وتعليل ايديلدكجه بوشوق تفحص سكون بوله من ، انسانی دائمی بر صورتبه بحضور ايدر طورر. ايسته بونك ايچوندر كه هر فرد نظر دقت وحيرتتي جلب ايدن حادثه لر قارشوسنده؛ ناصل اولورسه اولسون ؛ مطلقاً برشكل ايضاح بوله رق كندىنى آوومق مجبوريتنى حس ايدر . حادثه لك حقيقى شكل ايضاحنى بولمقده مشكلات كورونجه ؛ ذهننى طيرمالاين سؤالردن قور تولق ايچون؛ او حادثه لرى كليشى كوزل برطاقم اسبابه ربط ايدر . بوصورتبه عادتاً كندى كندىنى آلداتهرق ايشك ايچندن چيقمق ايستر .

مبهم ومغلق حادثه لرى غير حقيقى وظاهرى سيبلره ربط ايدهرق ايشك ايچندن چيقمق دماغلرى اوزون اوزادى به تفكر واستدلال ايله مألوف اولميان انسانلر ايچون بك طبيعيدر . بوكي انسانلر صيقيجي ويوروجى دوشونجه لره قاتلانهمدقلرندن كنديليرنى يحضور ايدن جبل شوق تفحصى تسكين ايچون قارشولاشدقلى حادثه لره ظاهرآ آز چوق ياقيشيق آلان بر سبب بولور ، يا كلش اولدينى تحقق ايدر ويكيدن تجرى مجبوريتى حاصل اولور قورقوسيله بوسيبك واقعه مطابق اولوب اولدينى آراشديرمغه ياناشمز ، ايلك جملهده بولدينى سببى حادثه نك حقيقى علتى اولهرق قبول ايدر .

بشریت ، طبيعت حقنده هنوز مثبت معلومات ايدينه مەمش اولدينى دورلرده مشاهده اولونان شئون وحادثات مغلق برر معما كورونديكندن ؛ ايضاح ايتديكمز اسبابدن ناشى؛ ابتدائى انسانلر شوق تفحص سائقه سيله بونلره بر شكل ايضاح وتعليل بولمق مجبوريتى قارشوسنده قالمش وبوصورتبه خرافه لر طوغمشدر . اسلامدن اول عربلرده بك ابتدائى برحاله بولندقلرندن ؛ بوسويه ده كي قوملر كي ؛ حادثات وشئونك غير حقيقى ايضاحى صورتبه بر چوق خرافه لر اويدورمش وبونلره حقيقت نظريه باقشدر . ظهور اسلامه ياقين زمانلره يعنى جاهليه دورينه عائد اولهرق روايت ايدميان خرافه لردن ا كثرينك كائناك ارواح ايله ملامال اولديغنه اينانيلان دورلك پس زنده انقضى اولدقلرنده شبهه يوقدر . آنيهمز مرحله دينه سنك مولودى اولان بو عقیده به كوره كائناك مشاهده اولونان هر حادثه

آبی و یا فنا بر روحک اثر یدر . تعبیر دیگرله جهانده وقوعه کان حادثه لردن انسانلره فائده بخش اولانلر (ارواح طیبه) طرفندن ، ضرر ویرنلرده (ارواح خبیثه) طرفندن ایقاع ایدیلکده در .

عربستان شبه جزیره سنک اولجه ایضاح ایتدیکمز وضعیت طبیعی سی عربلرده ارواح عقیده سنک سائر قوملره نسبتله داها زیاده انکشاف ایتسنی انتاج ایشدر . چونکه ایصنر و پیا نسز قورقونج چوللر ، قوه و اهمه بی ایشتمک ایچون پک مؤثر بر عامل اولمشدر . جاهلیه عربلرنده آنیمز ایله مناسبته دار اولان خرافوی عقیده لرك باشنده (عرافت) و (کهانت) بولومقده در [۱] .

عرافت ، لغتاً غائبدن خبر ویرمک معنا سنه در . عربلر غائبدن خبر ویردیکنه اعتقاد ایتدیکلری کاهنلره (عراف) و یا (حازی) و (حزاء) دیرلردی [۲] . بوتون ابتدائی قوملر کی جاهلیه عربلری ده کهانت صوگ درجه مجلوب و معتقد ایدیلر عرافلر نظر لرنده بالجه حادثه لرك عاملی اولان ارواح ایله مناسبته دار مستثنا انسانلردی . عرافلر مناسبته دار اولدیقلری ارواحک یاردیمله هر شینه قادر عد اولوندقلرندن پک محترم طو تولورلردی . چونکه انسانلره کله جک ایلک و یا فالنگک سبی اولان ارواحک بونلرک آرزولرینه کوره فعالیتده بولونه جقلرینه اینانیلیردی . عرافلر ، چولک پیا نسز ساحه سنی طول دوران ارواحک یاردیمله غیدن خبر ویرمک ، ماضینک و استقبالك سرلرینی کشف ایده بیلیمک ، خسته لری شفایاب ایتک قدرتی حائر طانیلیرلردی . بر مسئله ده شبهه دوشدکلری زمان عرافله مشاوره به قوشار ، آره لرنده اختلاف و محاصمه وقوعنده عرافنی حکم اتخاذ ایدر ، خسته لقلرینک تداو یسی ، رؤیا لرینک تعبیری ، استقبالیلرینک کشفی ایچون ینه اوکا مراجعتده بولونورلردی .

عرافده آغری و صیزی کی خسته لقلر ایچون افسون یابار ، دعوالری حل ایتک اوزره قرعه اوقی آتار ، خرسزلری بولمق ایچون قومقومه ایچنه اوفورر ، تعبیر رؤیا ایچون ده مهم

[۱] عرافت ، کتابت و زنده غیدن خبر ویرمک معنا سنه در . بومعنا ده (کهانت) ایله مترادفدر . عراف ایله کاهن ده بر معنایه در . معنایه ، کهانتله عرافت آره سنده برفرق بولانلرده واردر . بونلره کوره کهانت امور مستقبلیه ، عرافتده امور ماضیه به مخصوصدر . فقط ، دلالت ایستره امور مستقبلیه ایستره امور ماضیه به ائد اولسون هر ایکسنده ده اساس غائبدن خبر ویرمکدر .

[۲] (حازی) و (حزاء) نظرلی باقیچی معنا سنه اولوب اصلاً کلدانیجه در . کلدانیلر بولفظی (حکیم) و (نبی) معنا سنده استعمال ایدرلردی . عربلرده (حازی) و (حزاء) لفظلرینی هم کاهنه همده منجمه اطلاق ایتشدرلر . بویابی لفظک کلدانی الاصل اولسی عربلر آره سنده کهانتک انکشافده کلدانی صابیلرینک دخلی اولدیغنی کوسترده در .

ومسجع سوزلر سویلردی . مشکلی ایشلر ایچون رمل دوکرویا برابله دوکوملر یاهه رق اوزرلرینه اوفوروزی . خلاصه عربلرک اعتقادنجه کاهن مناسبتده بولوندیغی ارواح واسطه سیله هرشیئی ، هر سری بیلیردی . صنملرده کیزله ن ارواح ، کاهنلر وساحرلر ایله قونوشور ، سمانه اولان بیتن شیلردن خبر ویرر ، اسرار کائناتی بیلدیرردی .

عرب عنعنه سنک خاطرهلرینی محافظه ایتدیگی عرفلردن اک اسکیمی (بنی سعد) کاهنسی ایله (شق) و (سطح) اسملرنده کی کاهنلردر [۱] . عرفلرک ارواح وجنلرله مناسبتده بولوندقلری حقنده کی عقیده صوک ایکی اسم اطرافنده برهاله اسطوره اوروله سنی انتاج ایشلدر . (شق) ه عائد اسطوره یه کوره بوکاهن ، یاریم انسان شکنده غریب بر مخلوق ایش . یالکنز بر ایغی ، برالی وبرکوزی وارمش ...

صرعه ، چاریلمه ، زول کی عضوی عارضهلری ارواحه نسبت ایدن ابتدائی ذهنیتلرک بوتلرله صبقی فقی مناسبتده بولوندیغنه اعتقاد ایتدکاری انسانلری غریب وخارق العاده برر اعجوبه شکنده تحیل ایتلری پک طبیعیدر . ناصل که (سطح) حقنده کی اسطوره ده غرانتجه بوندن آشاغی دکدر . بواسطوره یه نظر آده کویا سطحک وجودنده هیچ کیمک یوقش ... بدننده کیمک اوله رق یالکنز قفاطاسی بولونیورمش . یوزی ده کو کسنده ایش . وجودنده کیمک اولدیغندن برردن بریره کوتوردکاری زمان شیئته کی دوروب بوکر ده وه یه یوکلرلرمش . فقط کندیسی برشیئه حدت ایتدیگی زمان شیشوب قالقارمش ...

شق کی (سطح) ک ده حقیقی برشخص اولدیغنی شبهه نه دوشورن بواسطوره یه شامده او طور دیغه دائر علاوه ایدیلان قید بونک صوکردن ترتیب ایدیلدیکنی کوسترن برتعا کیدر . مع مافیه ، بوتون افسانوی قهرمانلر کی خرافهلرله برر اعجوبه حالنه صوقولان بر ایکی شخصکده جاهلیه دورنده کاهنلر یله شهرت بولان (شق) ، و (سطح) اسملرنده ایکی عرفلک خاطرهلرندن دوغمش اولملری احتمالدن بعید دکدر . اسلامیت داها برنجی عصر هجری ده مختلف انیان واعتقاداته مربوط قوملره حاکم اولنجه بوقوملرک کندی پیغمبر واعزهلری حقنده برچوق معجزوی منقهلر نقل ایتدکاری کورمشلردی . اسلامیته کیرمش اولانلر ، بوتون بومنقهلر قارشوسنده ولادت محمدیه نکده بوکی اعجاز کار مناقبه

[۱] شق و سطح حقنده کی منقهلری نقل ایدن عرب مورخلری بونلرک ایران کسراسی (خسرو نوشروان) دورنده برحیات اولدقلرینی قید ایش ، سطحک (بنی ذهب) دن اولوب اصل اسمک (ربیع بن ربیع بن مسعود) اولدیغنی وکندیسنک (سیل عرم) واقعه سنده تولد ایدره رک ولادت محمدیه کونی تولدوکنی وبش یوزسنه یاشامش اولدیغنی علاوه ایتدی ده اونوتمامشدر .

پیرایه دار اولمامسفی بر نقصان کبی تلقی ایتمش، فطرت بشریهدده کی میل تقلیدله اسملری عربلر آره سنده الك قوتلی کاهن خاطره سنی یاشاتان (شق) و (سطیح) ك ولادت محمدیه نی تبشیر ایتدکلرینه دائر بر منقبه اویدورلمشدر. بو منقبه لره معجزوی بر ماهیت ویرمک ایچون ده (ربیعہ بن نصر لخمی) ایله (خسر و نوسروان) ه برر رؤیا اسناد ایدیلش و بورؤیا لر کاهنلره مخصوص براسلوبله تعبیر اولونمشدر.

ایکنجی عصر هجری ده ترتیب ایدیلدکلری محتمل اولان بو ایکی منقبه دن (ربیعہ بن نصر لخمی) یه اسناد ایدیلنی شوصوتله روایت اولونمقده در: «ربیعہ بن نصر لخمی برکون قورقولی بر رؤیا کوردی. ارکان دولندن بر معبر صوردی. اولنلده (سطیح) ایله عربک مشهور کاهنی (شق) ی خبر ویردیله. ربیعہ بو ایکی عراقی جلب ایتدیجری. اولاسطیحی حضورینه قبول ایتدی. آرازلنده شوپله بر محاوره اولدی:

ربیعہ بن نصر لخمی. — بکا دهشت ویرن بر رؤیا کوردم. رؤیا مک نه اولدیغنک ونه یه دلالت ایتدیکنک ایضاحنی سندن ایسترم؟

سطیح. — بر فرس جری کوردک که مغرب طرفندن چیقدی. نعمت ارضنه (یعنی یمنه) دوشدی. بوراده جمجمه لی هر شینی بیدی، یتیردی.

— رؤیا می خطاسز سویله دک، تعبیرینی ده ایت!

— اولکه کزه حبشیلر هجوم ایدمچک، (ایین) ایله (جرش) آره سنده کی ممالکه حاکم اوله جقلر [۱].

— بودیدیک مدهش برشیدر، عجبا زمان حکومتمده می یوقسه صوکره می اوله جق؟

— سزک زمان سلطنتکزدن صوکره اوله جق، بونلر آلتمش یتمش سنه صوکره کله جکلر، بر زمانلر قاله جقلر، بالآخره عمومی مقاتله اوله جق، قورقورق هپسی قاچوب کیده چک.

— اونلرک خروجندن صوکره یمنه کییم مالک اوجق؟

— ارم ذی یزن اسمنده بری عدندن ظهور ایدمچک، یمنده اونلردن بر فرد بر اقایه جق.

— یمنده ملک و سلطنت قاله جقمی، یوقسه منقطع اوله جقمی؟

[۱] قاموس ومعجم البلدان ده (ایین) ک یمن خطه سنده جبل عدنده بر موقع، (جرش) کده. شامده (اردن) ناحیه سنده بر بلده اولدینی بیان ایدیلکده در.

- — منقطع اوله جق .
- — يمن سلطنتك كو كفى كيم كسه جك ؟
- — كنديسنه قبل عليادن وحى كان برنجى زكى قطع ايده جك .
- — اونجى هانكى نسلدن كله جك ؟
- — عدنان نسلدن كله جك و آخر زمانه قدر ملك كندى قوم وامتنده قاله جق .
- — دهرک آخر و غايى وارميدر ؟
- — نهودت، دهرک غايى مخلوقاتك جمع وحشر اولدينى بر كوندر . او كونده دنيا ده
- محسن و مطيع اولانلر سعادت و نجاته نائل اوله جق ، مسى و كناهكارلرده شقاوت و عذاب كوره جكلردر .
- — بوخبر و يرديكك شى حقميدر ؟
- — شفقه و قرك حال انكشافنه يمن ايده رم كه خبر و يرديكم شى حقدر و وقوع بوله جقدر [١] .

[١] فقال السطیح: رأيت حممة ، خرجت من ظلمة و وقعت بارض نعمة ، فأكلت منها كل ذات حممة قال الملك : ما اخطأت شيئاً فما تفسيره ؟

- — : ليهطن ارضكم الحيش ، وليلمكن ما بين ابين وجرش !
- — : ان هذا لغائط فتى كائن ، أفى زمانى أم بعده ؟
- — : بل بعده يجيئين ، اكثر من ستين اوسعين تمضى من السنين ثم يقتتلون بها جمعين و يخرجون منها هاربين

- — : ومن ذا الذى يملك بعدهم ؟
- — : ارم ذى يزن ، يخرج من عدن ، فليترك منهم احد ابالين
- — : هل يقطع الملك بعده ؟
- — : يقطع
- — : ومن يقطعه ؟
- — : بنى زكى بأبيه الوحى من قبل العلى
- — : ومن يكون هذا النبى
- — : من عدنان
- — : هل لده هرقاية ؟
- — : نعم يوم تجمع فيه الاولون والآخرين ويسعد فيه المحسنون ويشقى فيه المسيئون
- — : أوحى ما تخبر
- — : والشقق والقمر اذا اتقى انما نبأك به الحق

منقبه یه کوره (ربیعہ بن نصر) ، سطح ایله یایدینی بو محاوره یی متعاقب (شق) ی حضورینه جلب ایده رک رؤیاسنی صورمش ، اوده عیناً سطح کبی جواب ویرمش ایش .
منقبه نك اسلام عقیده سنی احتوا ایدن صوك قسمی بزه زمان تصنیعی نك کوزل
آکلا تمغه در. سطحه اسناد ایدیلن ایکنجی معجزوی منقبه ده کویا ولادت متحدیه انسانده
ایران کسراسی (خسر و پرویز) دونده (موبد موبدان) ک کورمش اولدینی رؤیانک تأویله
خانددر . اسلام تاریخلرینه کچیریلن بومنقبه ده شو صورتله نقل ایدیلکده در :

«خسر و نوشروان زماننده ایرانک موبد موبدانی برکیجه رؤیاسنده بر آلی سرکش
ده وه لرك بر بولوك عرب آتی یده رک دجله یی کچدکلرینی ویرانه طاغیلدکلرینی کوردی .
صبح اولور اولماز رؤیاسنی کسرایه خبر ویردی . کسراده بوتون ارکان دولتی وموبدلری
جمع ایده رک بو رؤیایی اونلره نقل ایتدی . بو ائشاده سنه لردن بری یانان آتشدکده نك ده
بردنبره سوندیکی خبری کلدی . کسرانک اندیشه سی بوس بوتون آرتدی . حیره حکمداری
(نعمان ابن منذر) «خبر کونده ره رک برکاهن ایسته دی . نعمان ده (عبدالمسیح) ی کوندردی .
کسرا عبدالمسیح رؤیایی و آتشدکده نك سوندوردیکنی آکلا تهرق بونلرک نه یه دلالت ایتدکلرینی
صوردی . عبدالمسیح ده بونی آجق (شام) ک شرقنده ساکن (سطیح) اسمنده کی کاهنک
بیله جکنی سوبلدی . کسرا ، عبدالمسیحی ایضاحات الملق اوزره مأموراً سطحه کوندردی .
عبدالمسیح شاهه واصل اولدینی زمان سطح حالت نزعده بولونیوردی . عبدالمسیح ده
یچون کلدیکنی سوبله مه دن سطح کندیسنه : «عبدالمسیح سرعته کلدی . سطح ایسه قبره
کیرمک اوزره در . سنی ملک ساسان کوندردی . سرایک صارصیلماسی ، آتشدکده نك
سونمه سی نه یه دلالت ایتدیکنی صوریور و برده موبدوموبدانک کوردیکی رؤیانک تأویلنی
ایستیورکه رؤیاسنده بر آلی سرکش ده وه لرك بر بولوك عرب آتی یده رک دجله یی کچدکلرینی
ویرانه طاغیلدکلرینی کورمشدی . ای عبدالمسیح ، اولدم تلاوت چوغاله ، ساوه وادیسی
طاشه ، ساوه کولی باه ، نار فارس سونه ، شام آرتق سطح ایچون شام دکدر . عربک
شانی رفعت بولور وطن ایدرم که محمدک ولادت کی کلدی جاندی .» [۱] دیه رک تولدی [۲] .

[۱] عبدالمسیح ، علی جمیل مشیح اتی الی سطح بئک ملک بنی ساسان لارتجاس ابوان
وخو دالیران ورؤ یا لموبدان : رأی ابلاً صعباً تقود خیلاً عرباً قد قطعت دجلة وانتشرت فی بلادها
یا عبدالمسیح اذا اکثر التلاوة وفاض وادی ساوه وفاضت بحیره ساوه ووجدت نار فارس فلیس الشام
لسطح شاما یرتفع امر العرب واطن ولادة امر محمد قدا قتر

[۲] بومنقبه مختلف کتابلرده برلرلندن آرزوق فرقلی بر صورتده قید ایدیلشدر . منقبه نك

برنجی وایکینچی عصر هجریده تقلیدی، سیاسی و مذهبی اسباب سائقه سیله اسکی کاهنلره اسناداً ترتیب ایدیلش بو کبی منقبه لر آز دکلدلر . امویلرک موقع حکومته کچه جکلرینه دائرین عرافه اسناد ایدیلن منقبه ده بونلردن برینی تشکیل ایدر [۱]. احتمالکه (هاشم) ایله

شکل وماهیتی ایکینچی عصر هجری محصولی اولدیفنی کوسترمکده در . منقبه بی ترتیب ایدنلرک حضرت محمدک شانی اعلا کبی حسن ینته مقاون بر مقصد تعقیب ایتدک برینی تخمین ایده بیلیرز . فقط خاتم الانبیانک علوشاتی بو کبی منقبه لرله بو بوتولک احتیاجندن مستغنیدر ، حضرت محمدک حقیقی حاتی ، اثری وبالخاصه فرغان مبین قارشوسنده هر هانکی بر منقبه ، نه قدر معجزه دار تصویر ایدیلر سه ایدلسون ینته سونوک وروحسز قالغه محکومدر . خاتم الانبیانک علوشاتی آکلاتمی ایچون حیات حقیقه سنی اولدیفنی کبی نقل و تصویر ایتک کافیدر . عبدالمطلبک حفیدی اوقادار بو بوکدرکه اعلا شانی ایچون ترتیب ایدیله جک هر منقبه ، او بو بوتولک یاننده بک سونوک ویک کوچوک قالیر .

[۱] بو منقبه شو صورتله نقل ایدیلور : « معاویه نک آنه سی (هند بنت عتبه بن ربیع) اولجه (فاکه بن مغیره) نک زوجه سی ایدی . فاکه زن کین بر آدم اولدیفندن اونده خصوصی بر مسافر اولطه سی آیرمشدی . بورایه بلاستیدان هر کس کیرر ، حاضر بولدیفنی بیکی بر ، چیقار کیدردی . برکون (فاکه) ایله زوجه سی (هند) بو او طه ده یالکز او طویور لرمش . فاکه برسیدن طیشاری چیقمش . یالکز قالان هندده اوقوبه طالمش . بواننده خارجدن بر آدم برشی بولورسه ییک ایچون بو او طه یه کیرمش . هندی یامش کورنجه هان سرعئله طیشاری چیقمش . فقط قابودن تلاشله چقاکن هندک زوجی (فاکه) یه راست کلش : ایچریه کوروب زوجه سنک یاندیفنی کورنجه وسوسه یه دو شمش ، هنددن چیقان آدم کیم اولدیفنی صورمش . اوده اوقودده اولدیفندن کیمسه بی کورم دیکنی سوبله مش بوجواب (فاکه نک) نک سوء ظنی آر تیردیفدن « ارجی الی بیت اییک » یعنی « هایدی بابا کک اوینه ! » دهرک هندی بوشامش . حادثه خلق آره سنده دیدی قودی یه سبب اولمش . هر کس هندک او آدم له غیر مشروع مناسبته بولوندیفنه حکم ایتمشلر . عتبه قیزینه حقه کده دیدی قودی آر تندی ، اگر زوجک دیدیکی دوغرو ایسه سوبله کندیسنی تولدیر تدریم ، دیدی قودی بیتسون ، دکسه ین کاهننه مراجعت ایدلم . عصمتکی تصدیق ایتسون دیمش . هند ، بونک براقرا اولدیفنی سوبله مش . (عتبه) ده (فاکه) یه کیده رک ، قیزی ییک آغیر برشیله اتهام ایتدک ، ین کاهننه مراجعت ایدلم ، آرا مزده حکم اولسون ، دیمش . فاکه ده قبول ایده رک منسوب اولدیفنی بی محرومدن جماعت آلمش . عتبه ده عبد منافدن بر جماعت آلمش . هندده برابر اولدیفنی حالده یننه کیتمشلر . یننه کلدکاری زمان عتبه قیزینه یارین صباح کاهنی کورم جکز دینجه هندک یوزینه برتغیر کلش . عتبه بوتغیری کورنجه یوزکده کی تغیر قباحتی اولدیفنی کوستریور ، دیه قیزی تویسخ ایله مش . هند ، کندمدن شبهم بوقدر ، فقط کاهنک دوغرو بی سوبله یه جکندن شبهه ایدیورم ده اوندن یوزم بوزولدی ، دیمش . عتبه اولا کاهنی تجر به ایدلم دهرک آتک ترسندن بر آریا دانه سنی آلهرق حیوانک ذکرینه صوقدقدن صوکره کاهنه کیتمشلر . عتبه کاهنه برایشک تحقیق ایچون کلدک ، ایچمده صاقلادیفن سری بکاسوبله ، دیمش . کاهن « خیاتم ثمره فی کمره » یعنی بر ثمره بی ذکره ادخال ایده رک صاقلادیکز ! ... جوانی ویرمش عتبه بوسوزک ایضاحتی ایسته مش کاهن « حبه بر ادخلها فی احلیل مهر » یعنی بغدادی دانه سنی فرسک قامشنه ادخال ایتدیکز ، دهرک اولی سوزینی تصریح ایلش بونک اوزرینه عتبه کندیلر یله برابر کان

(امیه) آره سنده برمنازعه ظهور ایتدیکی وبونک کاهن خزاعی طرفندن فضل ایدیلدیکی حقتنده عرب تاریخلرنده کورولان مقبده بوماهیتده در [۱].

کاهنلر ، کندیلرینه مخصوص قیصه قیصه جمله لردن متشکل مسجع ومقفی براسلوب ایله تمایز ایدرلردی . کشفلرینک خلاقی ظهور ایتدیکی تقدیرده سوزلرینی تاویل ایده بیلمک ایچون مهیم ومعقد برطرزده سوزسویلرلردی . هر حالده کاهنلر یک ذکی وفراستلی انسانلردن اولورلردی . بعضیلری منسوب اولدقلری مملکت ویا قبیله نسبتله کاهن خزاعی ، عراف قرشی ، کاهن یمانی ، کاهن حضرمی ، عراف یمامه کبی اسملرله یاد اولونورلردی . یمامه عراقک اصل اسمی (زرعاء) ایدی [۲].

اسلامک ظهوری تاریخلریده بر حیات اولان حمیر کاهنلرنین (خنافرین توأم) ایله

وآره لرنده هندده بولونان قادیلری کوستره رک ، شوقادینلرک امرینه نظریته ، دیمش . کاهن قادیلرک یانته کیتمش . هر برینک اوموزلرینه ایلله اورهرق (یکیک !) دیه اوکنده کچیرتمش . صره هندده کلنجه « انهضی غیرسحاء ولازانیه وستلین ملکاً اسمه معاویه » یعنی زانیه وقیجه اولدیفنک حالده سنده کچ ، یاقینده بر حکمدار طوغوره حقسک که اسمی معاویه در ، دیمش . کاهنک بوسوزیله هندک معصوم وعقیف اولدیفی آکلاشینجه فاکه کندیسنی تکرار تحت زوجیتنه آلتی ایسته مش . فقط هند قبول ایتمه مش . طوغه جق حکمدارک سندن باشقه سندن اولسنی آرزو ایده رم دیمش . صوکره هندی اوسقیان آلمش وبوندن معاویه طوغمش .... »

[۱] قبل اسلام مکه تاریخندن بحث ایدرکن سوله دیکمز وجهله عرب مورخلرینه کوره قریش سیادتک هاشمه انتقالتی قارداشی (عبدشمس) ک اوغلی (امیه) خوش کورمه مش ، برزاع چیقارمش کندیسيله هاشم آره سنده منافره یعنی هانکینسک شرحه مرجع اولدیفنک تعیینی ایسته مش امش . قریشده بعدالمنافره مغلوب اولان طرف الی دهده ویرمک واون سنه مدته مکدن چیقاریلق شرطیله منافره نک قبولنه قرار ویره رک (عسفان) نام محله کی بنی خزاعه عرافنه مراجعت ایلشله . هنوز مقصدلرینی سوله مه دن کاهن خزاعی « والقمر الباهر والکوکب الزاهر والنعمام المطامر وما بالجومن طائر وما اهتدی بعلم مسافر ، لقد سبق هاشم امیه الی المآثر اولامنه و آخر = باریلدایان آیه ، ایشلدا یان ییلدیزه ، یاغمور دوکن بولو طه ، هواده کی قوشلره ، یولچلره مرحله لرینی بیلدیره ن علامتله یمن ایده رم که مآثر ومکارمه اول آخر هاشم امیه یه سبقت ایتشدر » ، دیهرک هاشمک فوقنی تصدیق ایلشدر . بومنقبه نک بنی امیه دولتک سقوطیله عباسیلرک یعنی (بنی هاشم) ک موقع اقتداره کچدیکی زمانلرده قائد اولسی ویا امویلره علیهدار اولان علویلر طرفندن اویدورلش بولونماسی مستعبد ذکلدر .

[۲] عربلر آره سنده صحبه سنک قیزینه اولان عشق وسوداسیله اشتهار ایدن (عروه بن حزام غدزی) یمامه عرافنی شو بیتیه یاشاتمشدر :

فقلت لمراف الیماة داوئی فأنک ان أبرأثنی لطیب

یمامه عرافنه دیدم که ، بنی تداوی ایت ! اکر بنی درد عشقندن قورتاریرسه ک شبه سز حقیق بر طیب سین !..

(سواد بن قارب دوسی) نك اسملری تاریخچه کچمشدر. بونلردن اولکیسی (معاذ بن جبل) نك ارشادیله اهتدا ایتمش، ایکنجیسی ده کوردیکی بررؤیا اوزرینه حضور محمدی به کله رك دین اسلامی قبول ایلشدر. عربستانده قادینلردن ده برچوق کاهنلر یتشمشدر. بونلردن یمن کاهنسی (طریفه) [۱] شجر ایله حضر موت آره سنده یاشایان (زبراء)، یمن ده همدان قبیله سنه منسوب اولان (سلمی)، حمیر کاهنلرندن (عفیراء)، مکده شهرت بولان (فاطمه العثمیه)، یمسامه عرفاهسی (زرقاء)، حیره عرفاهسی (قطیه سجاج)، و بنی سعد کاهنسی عربلر آره سنده شهرت قازانمش واسملری تاریخچه کچمشدر.

اسلامیت، جاهلیه دورینک ابطال ایتدیکی اعتیاد و خرافه لری آره سنده کهانت و عرفاقتی ده اعتباردن دوشورمش اولدیغندن تنورایدن عربلر آره سنده آرتق اسملرینی تاریخچه براقه جق درجه ده شهرتلی کاهنلر، عرفلر یتشمه مشدر.

جاهلیه عربلری آره سنده کاهنلرک یاننده برده قائلر واردی. قائلر، آیاق ایزندن صاحبک کیم اولدیغنی، برچوجک اشکالندن باباسی کیم اولدیغنی تعیین ایدن آدملردی. قائلک چول حیانتک مولودی ایدی.

چونکه بادیه حیاتی عربلری کرک دشمنلرینی تعقیب ایتک، کرک قاجان کوله لری، غائب اولان ده وه لری آرا بوب بولوق ایچون ایزسوره بیلیمک مهارتی اکتسابه مجبور ایدیوردی. بو مجبورت سائقه سیله پک ماهر قائلر یتشمشدر. قائلر آره سنده ایز صاحبک اختیار ویا کنج، ارکک ویا قادین، قیز، ویا طول اولدیغنی کشف ایدمک مهارتده انسانلر بولوندیغنه دائر بر چوق مناقب روایت ایدیلشدر [۲].

[۱] عربلر آره سنده مشهور اولان عنعنیه کوره (طریفه) اک اسبی کاهنلردندر. کویا بوقادین (مأرب) سدینک بیقیله رق (عرم) سیلنک هر طرفی باصه جغنی وقوعندن اول خبر ویرمش و مأرب خلقی قورقه رق کندیسنه مراجعتله مطالعه سنی صورتقلری زمان اونلره شو جوابله مقابله ایتمش : « لا تؤموا مکة حتی اقول وما علمتی ما اقول الا الحکم المحکم ، رب جمیع الامم من عرب و عجم ، خذوا البعیر الشدقم فخذوه بالدم ، تکن لکم ارض جرهم حیران بیت الحرم » یعنی سزه کیدیکز دینجه قدر مکیه کیتیه یکز ، دیبه جکمی بکا اوکره دن آنجق عرب و عجمدن بالمله امک ربی اولان حاکم حکمدر. شدم جنسندن ده وهی الکز . اونی قان ایله بویاییکز . بیت الحرمه مجاور اولان جرهمک یوردی سزک اولور ... [اغانی، ج ، ۳ ، ص ، ۱۱۰]

[۲] الکسکین نظرلی قائلر (بنی مدلج) و (بنی مضر) قبیله لری آره سنده یتشیرلر مش . روایت ایدیلدیکنه کوره بویکی قبیله دن ایکی قائل برده وه ایزی کورمشلر . ده وه نك جنسی تعیین ایچون ایزی معاینه ایتشلر . برسی ده وه نك ارکک دیکری ده دیشی اولدیغنی ادعا ایتمش . آره لرنده

قیافک بر نوعی ده ایکی آیمک اعضالری آره سنده کی مشابهتی مقایسه ایتمک صورتیه اونلرک نسب و ولادنده بر اولوب اولدقلرینی و سائر حاللرینی آکلامق اصولیدر . قیافک اولکی نوعنه (قیافه لائر) ، بو ایکنجی نوعنده (قیافه البشر) دینلمکده در . قیافه لائر چول حیانتک مولودی اولدینی کی قیافه لبشرده عربلرده کی اشکال نکاحک مولودی ایدی . جاهلیه دورونده معتبر اولان نکاحلر آره سنده بر قادینک متعدد ارککلرله ازدواجنه مساغ ویرن برشکل واردی . بونوع نکاحه کوره بر قادینک متعدد زوجلری اولوردی . قادین شاید حامل قالیر و چوجوق تولید ایدرسه زوجلرینی طویلار و برده قائف دعوت ایدردی . قائف بو آدملرله چوجوعک اعضالرینی ، سیمالرینی ، خطوط وجهیه لرینی مقایسه و آره لرنده کی مشابهتله کوره پدرک هانکیسی اولدیغنی تعیین ایدردی .

جاهلیه عربلرنده فالجلیق

جاهلیه عربلری بو کون وسطی آفریقانک ابتدائی قبیله لرنده کور اولدیکی کی فالجغه بک چوق رغبت کوستریورلردی . علی العاده حادثه لره برفوق العاده ک اسناد و بونلرله تفال ویا تشأم ایتمک اعتیادی (عیافت) ، (طرق) ، (زلم) کی فالجلیقلری طوغورمشدی . عیافت ، قوشلرله تفالدی . قوشک اوچاسی و کچمه سیله ، اسم و سسیله ، تونه بوب قوم سیله اجرا ایدیلردی . جاهل عربلر عیافته بک منهک اولدقلرندن کاهنلر و قائلر کی برده عیافته اوغراشان طائلر واردی . قوشلرک یالکز اوچاسیله تفال ایتمک (طیره) ، قوشله تفال ایدنده (زاجر) دینیلردی [۱] . قوشک اوچاسیله تفال ایچون زاجر قوشی اوچوروردی . صولدن صاغه اوچارسه اوغورلی ، صاغدن صوله اوچدیغنی تقدیرده ایسه اوغورسز صاییلردی . قوشک صولدن صاغه اوچاسنه (سانج) ، صاغدن صوله اوچاسنه ده (بارج) دیرلردی . بوصورتله تفال ایچون هر وقت عائف ویا زاجرلره مراجعت ایدیلردی . هرکس کندی کندینه ده قوش اوچورورق تفال ایده بیلیردی . سفره ویا آوه چیقان عرب یوله اوکنده بر قوش اوچارسه بوندن احکام چیقاریردی . قوش صاغ طرفدن اوچارسه بونی بر فال خیر عد

اختلاف چیقمش . ایزی تعقیب ایده ایده (بنی عامر) یوردنه چیقمشلر . اوراده ده و بی بولشله معاینه ایدرک ده و تک نخنی اولدیغنی کورمشلر مش . . . . .

[۱] زاجر ، منع معناسنه اولان (زجر) دن مشتقدر . فال اوغورسز چیقارسه عائف بوکسک سسه فال آچان آدمی نیت ایتدیکی شیدن شدتله منع ایتدیکی ایچون زاجر دینلمشدر .

ایدر ، نول طرفدن اوچارسه تشأم ایدهرك او ایشدن واز کچردی . یابانی قارغه یشیل . یابراقلی برداله قونارسه خیره ، قورو برداله قونارسه شره علامت تلقی اولونوردی . بر قوشك قوندیقی محللره ، قوندقدن صوکره اوتمهسنهده باقهرق خیرویاشرا حکام چیقاریرلردی . عیافتک منشأی آنیمیزم عقیده سیله مناسبتداردر . عربلرک نولن بر آدمک روحنک قوش شککنده مزاری باشنده طولاشدینی یولنده کی عقیده لری ده طیره ایله آز چوق . علاقه دار کوروله بیلیر . عیافت و طیره ، حضرت محمد طرفدن شدتله منع ایدیلش اولدیغندن . دور اسلامی ده عربلر اسکی دوشکونلکلرینی محافظه ایتمه مشلردر [۱] .

طرق ، طاشه آل دوندورمق صورتیله اجرا ایدیلن بر نوع کهنندی . بونوع کهنانت اکثریا قادیلر طرفندن اجرا ایدیلردی . طرق کهنانتیله متوغل اولانلر ده (طراق) دینیلیردی . طرق صورتیله تقال عادتک عربستانده یاشادیغنی بیلدی کمز فه تیشیمز ایله مناسبتدار اولسی مستبعد دکلدر . هر طاشه تقال اولونمدیغنه و کندیسيله تقال ایدیان طاشلره برماهیت مخصوصه عطف ایدیلهسنه کوره بونوع طاشلرک اولجه (فه تیش) اولان طاشلر اولملری بک محتملدر .

ازلام ، اوقلرله تقالدر [۲] . قریش ، کندیلرنجه مهم کوردکلری ایشلره تشبث ایتمدن اول کعبه ده کی (هبل) ک اوکنه کلیر ، بتک محافظتی تزدنده محفوظ اولان یدی اوقله تقال ایدرلردی . بو اوقلردن بعضیلری اوزرینه (امرنی هبل) ، بعضیلری اوزرینه ده (نهانی هبل) و دیگرلرینه (غفل) اشارتلی یازیلی ایدی [۳] . قال انناسنده برنجی اوقلردن چیقارسه اوغورلی صابیلیر ، نیت ایدیلن ایش بایلیردی . ایکنجیلردن چیقارسه اوغورسز کورولور ، بر سنه کچمه دجه تقال تکرار ایدیه مزدی . او چونجیلردن چیقارسه انتظار ایتمکسزین تکرار تقال ایدیلردی . اوقلرله تقال ایتمک ایسته ن کیمسه برهدیه ایله (هبل) ک محافظنه کیده رک مقصدینی سو یلردی . محافظده (هبل) ک اوکنده ازلامی حاوی طوریه الی صوقه رق براوق چیقاریردی . چیقان اوق ، سبب تقال اولان ایشی یایوب یایمامقدن هانکیسنه دلالت ایدیورسه قال آچدیران او وجهله حرکت ایدردی .

[۱] کهنانت و عرفاتک منعه دائر (لاکهناته بعد النبوة) و (مناتی کاهنآ او عرفآ فقد کفر بما انزل علی محمد) کی حدیثلر روایت ایدیلکده در .
[۲] ازلام لفظی زانک فتحیله (زلم) و یا زانک ضمیله (زلم) ک جمیدر . زلم . یلکسز ، تمرنسز اوق دیمکدرکه بوکا قانک کسريله (قدح) ده دیرلر .
[۳] (غفل) غینک ضمی و فانک سکونیه در . غفل ، اشارتلی اوقلره (منیح) دینیلیردی .

جد نبوی (عبدالطلب) ك بئرمز می كشف ایده رك عربلر آراسنده شهرت و حرمت قازانماسی چكهمه ین عم زاده لرندن برینك تعریضی اوزرینه اون اركك اولادی اولدیغی تقدیرده برینی كهیه یه قربان ایده چكنه دائر اولان عهدینك اجراسی ایچون (هبل) ك او كنده ازلام ایله قرعه آتدیغی و قرعه نك اوغول لرندن عبداللهه اصابت ایتدیگی حقه ده کی منقبه ، (استقسام بالازللام) . مثال تشكيل ایدر . بومنقبه نك حضرت ابراهیمك اوغلی اسماعیلی قربان ایتدیكنه دائر اولان اسکی منقبه یه تطابق ایتدیكنه نظراً تاریخی ماهیتی موجب تردد اولسه بیله قرآن کریمده ده ذكر ایدیلان (استقسام بالازللام) ك سورت اجراسنی كو سترمك اعتباریله شایان قید كوروله بیلیر .

عیافت ، طیره ، طرق وزلم حضرت محمد طرفندن شدتله منع ایدیلش اولدیغندن عربلر تدریجاً اسکی دوشكونلكلرینی ترك ایلشردر [۱] .

م . شمس الدین

[۱] هر نوع قائلینك منعه دائر برجوق احادیث مرویدر بونلردن برقسمنی بروفه آتی قید ایدیورز :

(۱) ليس منا من تطير ولا من تطيره اوتكهن اوتكهن له او تسحره :

(۲) الطيرة شرك

(۳) العیافة والطیره والطرق من الجب